Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	— 80 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародняя	— 20 к.
мясцовыя	— 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к.
За радок нанпарэлі пасярод тэксту 1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к.
Сьпешныя на 50 проц. даражэй.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:

За 1 дакумант — 35 кап.
За кожны дадатковы — 15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант — 15 „
За кожны дадатковы — 5 „
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 189 (2377) Субота, 18-га жніўня 1928 г.

За 2-ю пазыку індустрыялізацыі.

Другая пазыка індустрыялізацыі мае вялікае ня толькі эканамічнае, але і палітычнае значэньне. Думка аб гэтай пазыцы нарадзілася ў рабочых масах у адказ на тыя перашкоды, якія сталі на шляху сацыялістычнага будаўніцтва ў краіне Саветаў за апошні час.

Шахцінская справа эканамічнай контррэвалюцыі і згушчаная атмасфэра ва ўзаемаадносінах з капіталістычнымі дзяржавамі, вось што было повадам да мабілізацыі сродкаў, вось што абудзіла волю пралетарскіх мас да ўзмацненьня нашай матар'яльнай базы на буйнае сацыялістычнае будаўніцтва.

Здаровы пралетарскі інстынкт беспамылкова адшукаў магутнае аружжа, якім павінен карыстацца пралетарыят, будуючы сацыялізм, супроць агідных заклёпаў з боку міжнародных імпэрыялістаў, у процівагу кампаніі падрыхтоўкі новай імпэрыялістычнай вайны. Гэта аружжа—узмацненьне тэмпу [illegible]

[illegible] належным тэмпам і абяцае даць жаданыя вынікі.

Лёзунг—„месячны заработак дзяржаве на індустрыялізацыю“—пранікнуў глыбока ў рабочыя масы.

Так, рабочыя шклянага заводу ў Барысаве ўжо да 15 жніўня падпісаліся на 50.000 руб.

Але-ж, адзначаючы актыўнасьць рабочых у падпісцы на пазыку, нельга ня спыніцца на пытаньні аб разьмеркаваньні пазыкі сярод сялянства. Тут трэба сьцвердзіць наяўнасьць дзьвёх небясьпечных рысак. Першая—гэта некаторая недаацэнка значэньня, якое павінна мець для сельскай гаспадаркі і сялянства пазыка індустрыялізацыі. Частка сялянства яшчэ слаба ўяўляе сабе тую арганічную сувязь, якая існуе паміж падняцьцем нашай буйнай прамысловасьці і палепшаньнем дабрабыту вёскі.

Невыстарчальныя агітацыя і прапаганда гэтай пазыкі на вёсцы былі прычынай і таго, што ня ўсё сялянства ведае і тыя выгады, якія дае для вёскі і селяніна новая пазыка.

Другая рыска—ня зусім нармальныя [illegible]

[illegible] меркаваньні папярэдняй пазыкі, калі на грунце прынцыпу дабраахвотнае падпіскі мы зможам поўным тэмпам пусьціць арганізацыйную машыну па падпісцы і рэалізацыі пазыкі індустрыялізацыі.

Англа-кітайская згода—акт капітуляцыі Нанкіну.

Водгукі прэсы на англа-кітайскую згоду.

ШАНХАЙ, 15-8. Кіруючыя кітайскія органы «Чайна Таймс» і „Рыпадлікен Дэйлі Ньюс“ адмоўна адгукнуліся аб англа-кітайскай згодзе. Гэтыя газэты адзначаюць, што Кітай, які павінен-бы дамагацца адшкадаваньня за страты, сам павінен плаціць Англіі. У нотах Ван-Чжэн-Ціна ня сказана ні аднаго слова аб падзеях 30 мая 1925 г. (расстрэл кітайскае дэманстрацыі ў шанхайскім міжнародным сэтльмэнце), аб бамбандыроўцы Ваньсяна і аб шамінскім расстрэле. Не гаворыцца ў нотах і аб адмене няроўнапраўных умоваў.

Газэты надта нездаволены таксама і тым, што нота ангельскага консула замест выказу жалю з прычыны бамбандыроўкі Нанкіна, назвала гэтую бамбандыроўку бязумоўна неабходнай абароннай мерай.

Выказваючы жаль з прычыны гэтага, газэты адначасна адзначаюць, што згода ўсё-ж такі палепшыла англа-кітайскія адносіны.

ПЕРАМОВЫ НАНКІНУ З ФРАНЦЫЯЙ.

ПАРЫЖ, 16-8. Газэты паведамляюць, што францускі ўрад пачаў перамовы з нанкінскім урадам аб упарадкаваньні пытаньняў, зьвязаных з т. зв. «нанкінскім інцыдэнтам».

Адначасова адбываецца жвавы абмен нотамі паміж Парыжам і Токіё па пытаньні аб перагляде няроўных умоваў з Кітаем.

Францускі ўрад заявіў, што прынцыпова ён гатоў даць згоду на зьмену [illegible]

ВЫПРАЦОЎКА «КАНСТЫТУЦЫІ».

ШАНХАЙ, 15-8. Бюро па кадыфікацыі заканадаўства падало нацыянальнаму ўраду мэмарандум, у якім раіць зараз-жа заснаваць камітэт для распрацоўкі праэкту часовае канстытуцыі Кітайскае рэспублікі. У гэтай канстытуцыі павінны быць устаноўлены: правы і абавязкі жыхарства, структура цэнтральнага ўраду і парадак яго арганізацыі; правілы, якія рэгулююць узаемаадносіны між цэнтральным і мясцовымі ўрадамі, з аднаго боку, і паміж [illegible]

РАСКОЛ У ГАМІНДАНЕ(?).

ШАНХАЙ, 15-8. Скончыўся пленум выканкому Гаміндану. Спыненьне пленуму зьдзівіла ўсіх сваёй нечаканасьцю. На думку друку, нечаканае сканчэньне пленуму тлумачыцца выхадам левых, нездаволеных пастановамі пленуму.

УСЯЛЯКІЯ СТАЧКІ ЗАБАРОНЕНЫ.

ШАНХАЙ, 15-8. Паводле афіцыёзнага паведамленьня агенцтва Гомінь, шанхайскі камітэт па рэарганізацыі прафсаюзаў (назначаны ваеннаю ўладаю) паведаміў усе прафсаюзныя арганізацыі, што абвяшчаць забастоўкі без папярэдняе згоды камітэту сурова забараняецца. Паводле слоў агенцтва, забарона забастовак „уяўляецца камітэтам як сродак, які папярэджвае ка[illegible]

ТРЫВОЖНЫЯ ПАВЕДАМЛЕНЬНІ З МАНЧЖУРЫІ.

[illegible]

МУКДЭНСКІ ВАНЬКА-ЎСТАНЬКА.

[illegible]

Нота Вальдэмараса ўраду Польшчы.

ЛІТВА АДМОВІЛАСЯ АД ПЕРАМОЎ У ЖЭНЕВЕ.

КОЎНЯ, 16-VIII. Агалошан тэкст літоўскага адказу на ліст Галуўкі ад 13-га жніўня, у якім Галуўка прапанаваў склікаць літоўска-польскую канфэрэнцыю на 30-га жніўня ў Жэневе.

Літоўская нота зазначае, што прыняты з самага пачатку ў якасьці сустрэчнага пункту дэлегацый Кёнігсбэрг можа быць заменен іншым толькі ў адпаведнасьці з ухваленым на кёнігсбэрскай канфэрэнцыі рэгляментам. Таму,—зазначаецца ў ноце, літоўскі бок і прапанаваў склікаць канфэрэнцыю ў Кёнігсбэрзе між 15-20 жніўня. Адказу на гэтую літоўскую прапанову няма і да гэтага часу. Ліст Галуўкі, з прапановаю перанесьці канфэрэнцыю ў Жэневу і склікаць яе 30 жніўня, калі лічыць яго адпавядаючым рэгляманту, ня можа прымацца пад увагу, паколькі ён не падцьверджан старшынёю польскае дэлегацыі Залескім.

Далей Вальдэмарас, падпісаўшы літоўскую ноту, лічыць патрэбным цяпер-жа зазначыць, што гэтая польская прапанова, калі яна будзе падцьверджана Залескім, зробіць няпрыемнае ўражаньне на літоўскую дэлегацыю, бо праца, якая распачынаецца таго-ж 30-га жніўня ў Лізе Нацый, пераця[г]не да сябе ўвагу ўсіх бакоў і зробіць немагчымаю сур'ёзную працу літоўска-польскае канфэрэнцыі. Вальдэмарас заяўляе, што быў-бы вельмі ўдзячны, каб польская дэлегацыя паведаміла яму, ці імкнецца яна да чыста фармальнае працэдуры канфэрэнцыі, ці спадзяецца на сур'ёзную працу канфэрэнцыі. Вальдэмарас заяўляе, што літоўская дэлегацыя з свайго боку надае працы канфэрэнцыі першарадную значнасьць, а таму і ня лічыць магчымым наладзіць яе адначасна з пасяджэньнямі Лігі Нацый.

У панскай Польшчы.

ЛАНЦУЦКІ ВЫХОДЗЕ З ТУРМЫ.

[illegible]

Польская канстытуцыя пад нагамі.

[illegible] ...на падставе канстытуцыі ўраду з [illegible] супрацоўніцтва з урадам.

Пілсудзкі едзе ў Румынію.

«Наш Пшэглёнд» (№ 226) паведамляе, што Пілсудзкі выяжджае 25 жніўня г.г. у Румынію. Ён спыніцца там у мясцовасьці Гэркулес—Бад (па-румынску—Байле Гэркуляна) і прабудзе там некалькі тыдняў.

Камуністычныя адозвы.

20 жніўня г. г. у рэёне Эйшышскага тракту каля м. Эйшышкі знойдзены звыш 100 раскіданых камуністычных адозваў на беларускай і польскай мовах. Паліцыя пачала «энэргічнае сьледзтва», з мэтаю выкрыць вінаватых.

Канфіскацыя „Долі Працы“.

Віленскае староства сканфіскавала № 4 беларускай радыкальнай газэты «Доля Працы» за ўступны артыкул.

У зьмесьце гэтага артыкулу ўгледжаны праступак па 129 арт. К. К.

20 проц. падвышкі за праезд па чыгунцы.

[illegible]

Пан ваявода і гарадзенскі самаўрад.

[illegible]

Выкрыцьцё банды падпальшчыкаў у Лідчыне.

[illegible] ...сьледжаную банду падпальшчыкаў, якія, карыстаючыся агульным замяшаньнем, учынялі зладзейскія напады. Зроблена шмат арыштаў, сярод якіх знаходзіцца нават уласьнік двух фальваркаў.

Зацьверджаньне канфіскацыі.

Віленскі акруговы суд зацьвердзіў канфіскацыю, накладзеную гарадзкім старастам на № 14 «Жыцьця Люду» ад 29 ліпеня г. г.

Зьезд „т-ва беларускай школы“ ў Горадні.

12 ліпеня г. г., як паведамляе «Доля Працы» (№ 3), у Горадні адбыўся зьезд прадстаўнікоў ад гурткоў „т-ва бел. школы“ Гарадзенскага павету. Зьезд адчыніў старшыня т-ва А. Уласаў. На зьезьдзе выбраны новы прэзыдыум акруговай управы, у склад якога ўвайшлі: старшынёю—Міхась Коэьцевіч, віцэ-старшынёю—Надзея Ламашэвіч, сэкратаром—Язэп Шышлюк, скарбнікам—Н. Кізевіч.

Літоўскія карэспандэнты аб зьезьдзе легіянэраў.

У Ковенскай „Летувос Айдас“ надрукаваны ўражаньні карэспандэнта гэтай газэты ад прамовы Пілсудзкага і наогул ад зьезду легіянэраў у Вільні.

«У прамове—кажа карэспандэнт—выразна можна было чуць, што Вільня—ня польская, а яго, Пілсудзкага. «Мая Вільня, мне падаравалі яе легіянэры, як вялікодны прэзэнт», казаў Пілсудзкі. У гэтым месцы адарыўся няпрыемны інцыдэнт: адзін з легіянэраў закрычаў: «А цяпер дай нам Коўню!». Падняўся шум, але Пілсудзкі далейшай прамовай затушаваў яе. На выхадзе з „Рэдуты“ можна было заўважыць, як некаторыя сьпявалі песьню, якая пачынаецца словамі: «Да Коўні, да Коўні!». Належыць падкрэсьліць, што люднасьць амаль зусім не прымала ўдзелу ва ўрачыстасьцях і на вуліцах было больш прыежджых, ніж віленчан“.

Пад сьцягам Маркса і Леніна.

З перадавіцы «Праўда».

Аднагалосная ўхвала ўсясьветнае камуністычнае праграмы VI кангрэсам несумненна ўвойдзе ў гісторыю як дата, якая ніколі не забудзецца. Мы змагаемся за ўсясьветны камунізм, за ўсясьветную пралетарскую дыктатуру, за поўную перамогу над імпэрыялізмам у міжнародным абхваце. Нашыя мэты адзіны, нашая барацьба прасякнута адным рэвалюцыйным духам і мы можам і павінны падначаліць, абагульніць, акрышталізаваць адзінай агульнай праграмай рэвалюцыйную практыку ўсіх камуністычных партый.

Праграма Камуністычнага Інтэрнацыяналу сурова вытрымана ў духу артадаксальнага рэвалюцыйнага марксызму і ленінізму. У гэтых адносінах яна зьяўляецца ідэёвым дзіцянём нашых настаўнікаў Маркса і Леніна.

Мы не хаваем, а перад вачыма ўсяго сьвету адкрыта заяўляем, што нашая праграма зьяўляецца праграмай «непрымірымага» вялікага марксызму і ленінізму. Мы проста гаворым, што робім стаўку на «зьмену сьвету» (Маркс) у інтарэсах працоўных, на тое, каб заваяваць перамогу камунізму, каб перамагчы ўсіх тых, хто ворагі нашых намераў.

Праграма Камінтэрну, безумоўна, нічога супольнага з тым апартуністычным трыбухом, які ў розных відах красуецца ў якасьці праграмы „сацыялістычных“ рэфармісцкіх партый. Нашая праграма—марксысцкая і рэвалюцыйная. Усе-ж іх «праграмы»—антымарксысцкія і контр-рэвалюцыйныя. Нашая праграма—адзіная, суцэльная гранітная скала; іхнія «праграмы»—шматкалёровая гліна, якою яны шчыра замазваюць «усе дзіркі» і супярэчнасьці капіталістычнага ладу.

Мы ведаем, што праграму Камуністычнага Інтэрнацыяналу ў імпэрыялістычным лягеры сустрэнуць з лютым выцьцём. Буржуазія і яе сацыял-прыхлябацелі разумеюць добра, што гэтая праграма не дакумант для сэкты, а баявы кліч для мільёнаў і мільёнаў людзей.

Некаторыя з нашых клясавых ворагаў ужо сталі скрыгатаць зубамі цадзіць праз зубы, што нібы праграмы „спрытна і памастацку складзены“.

Праграма Камінтэрну стане вялікім пылаючым сьветачам, за якім пойдуць сотні мільёнаў людзей.

Наш праграмны сьцяг гэта сьцяг Маркса і Леніна. Пад гэтым сьцягам мы пераможам.

Калёніяльнае пытаньне на кангрэсе Камінтэрну.

Абмен думкамі.

СТАН РЭВАЛЮЦЫЙНАГА РУХУ Ў ЛАЦІНСКАЙ АМЭРЫЦЫ.

МАСКВА. На ранішнім пасяджэньні кангрэсу 16 жніўня адбываліся спрэчкі па калёніяльным пытаньні.

Тав. Эмбэр-Дро (выканком камінтэрну) кажа, што ў краёх Лацінскае Амэрыкі заўважаецца шырокае разьвіцьцё рэвалюцыйнага руху. Кампартыі гэтых краёў дасягнулі значных посьпехаў. Барацьба супроць чужаземнага імпэрыялізму ўзмацняецца, рэвалюцыйны рух сярод сялян разгортваецца хуткім тэмпам, Колькасна кампартыя расьце.

У Лацінскай Амэрыцы ідзе барацьба лацінскага і амэрыканскага імпэрыялізмаў за валадарства. Вызваленчую барацьбу народаў Паўднёвае Амэрыкі супроць імпэрыялізму трэба разглядаць, як рэвалюцыйны посьпех, які мае вялікую вагу.

Кампартыі Лацінскае Амэрыкі павінны ставіць пытаньне аб гегемоніі пралетарыяту ў вызваленчай барацьбе, павінны працаваць над утварэньнем рэвалюцыйнага блёку рабочых і сялян, не дапускаючы да гэтага блёку дробна-буржуазныя элементы, гэта, аднак, не выключае магчымасьці аднага фронту з імі ў барацьбе супроць імпэрыялізму. Пан'амэрыканскай ідэі мы супрацьстаўляем ідэю Саюзу Савецкіх Рэспублік Лацінскае Амэрыкі. Мы таксама стаім за аб'яднаньне прафруху ў Лацінскай Амэрыцы ў адзіную рэвалюцыйную фэдэрацыю. Нашая галоўная мэта ўзмацаваць і ўзгадаваць кампартыі, каб яны сталі сапраўднымі бальшавіцкімі кампартыямі. Мы павінны весьці энэргічную барацьбу супроць рэфармізму і пашыраць рэвалюцыйныя прафсаюзы. Калі нашыя сэкцыі Лацінскае Амэрыкі выканаюць паўстаўшыя перад імі задачы, дык яны змогуць павесьці масы да пераможнае сацыялістычнае рэвалюцыі і дыктатуры пралетарыяту.

ПАПРАЎКІ Т. ГЕЛЕРА.

Т. Гелер (Прафінтэрн) адзначае, што тэзісы па калёніяльным пытаньні могуць стаць галоўнаю зброяю ў барацьбе кампартый. Патрэбна зрабіць толькі некалькі паправак. У тэзісах недаацэньваецца роля вывазу капіталу ў сэнсе закабаленьня калёній. Ня досыць ацэнена міжнароднае значэньне негрыцянскага пытаньня. Не адзначана, што аграрнае пытаньне ў негрыцянскіх калёніях мае ня меншую вагу, чым у Кітаі. Праблемы Індыі ня досыць шырока высьветлены.

КАМПАРТЫІ МЭТРАПОЛІЙ ПАВІННЫ ДАПАМАГАЦЬ КАЛЁНІЯЛЬНЫМ КАМПАРТЫЯМ.

Т. Карней. (Ірляндыя) гаворыць, што кампартыі мэтраполій павінны браць актыўны ўдзел у кіраўніцтве рэвалюцыйным рухам у калёніях і не ўскладаць усяе адказнасьці на [illegible] толькі калёніяльныя кампартыі. Амэрыканская і брытанская кампартыі павінны клапаціцца аб прапагандзе сярод ірляндзкіх рабочых у Англіі і Амэрыцы і такім чынам падтрымаць ірляндзкую кампартыю.

ЗА ПРАФСАЮЗЫ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫХ РАБОЧЫХ У КАЛЁНІЯХ.

Тав. Бандэрао (Сялянскі Інтэрнацыял) адзначае, што ў тэзісах не гаворыцца аб патрэбе арганізаваць прафсаюзы сельскагаспадарчага пралетарыяту калёній, і рашуча пярэчыць супроць ідэі т. Эмбэр-Дро аб заснаваньні фэдэрацыі працы Лацінскае Амэрыкі, бо гэта, на думку прамоўцы, аб'ектыўна можа прывесьці да адарваньня пралетарыяту Лацінскае Амэрыкі ад Злучаных Штатаў і ўзмацніць дробна-буржуазны ўплыў на рабочыя і сялянскія масы.

НЕБЯСЬПЕКА РОСТУ АПАРТУНІЗМУ Ў КІТАЙСКАЙ КАМПАРТЫІ.

Тав. Вароўскі (Кітай) гаворыць, што кітайскай кампартыі патрэбна змагацца супроць путчысцкіх ідэй, але асноўная небясьпека—апартуністычныя тэндэнцыі, з якімі трэба змагацца з усёю рашучасьцю.

ТРЭБА ПРАЛЕТАРЫЗАВАЦЬ ПАРТЫЙНАЕ КІРАЎНІЦТВА Ў КАЛЁНІЯХ.

На вячэрнім пасяджэньні 16 жніўня цягнуліся далей спрэчкі па калёніяльным пытаньні.

Тав. Катаяма (Японія) зазначае, што рэвалюцыйны рух у Карэі знаходзіцца ў надзвычайна цяжкім становішчы, дзякуючы вострай фракцыйнай барацьбе, галоўным віноўнікам якой зьяўляецца кіраўніцтва карэйскае кампартыі, якое складаецца выключна з інтэлігентаў. Бязумоўна, трэба ў калёніях зрабіць усё, каб заваяваць для партыі лепшыя сілы інтэлігенцыі і аднак у той-жа час трэба клапаціцца аб стварэньні і ўзгадаваньні добрага рабочага кадру для пралетарызацыі партыйнага кіраўніцтва.

Катаяма гаворыць аб неабходнасьці дапамагчы беспартыйнай лізе барацьбы супроць імпэрыялізму і калёніяльнага ўціску. Перайсьці ад парыяду маніфэстацый да парыяду арганізацыі.

ЗА МАСАВЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ КАЛЁНІЯЛЬНАЕ МОЛАДЗІ.

Тав. Дарэі (КСМ Амэрыкі) гаворыць аб неабходнасьці распачаць заснаваньне рэвалюцыйных масавых арганізацый калёніяльнае моладзі. Практыка працы ў Мэксыцы і Кітаі пацьвярджае магчымасьць арганізацыі камсамолу ў калёніяльных і паўкалёніяльных краёх.

ЗАДАЧЫ ПАЎДНЁВА-АФРЫКАНСКАЕ КАМПАРТЫІ.

Тав. Ру (Паўдн. Афрыка) гаворыць, што бліжэйшымі задачамі паўднёва-афрыканскае партыі зьяўляецца: умацненьне прафсаюзнае працы, працяг працы па арганізацыі новых тутэйшых прафсаюзаў, кіруючая ініцыятыва партыі пры аб'яднаньні белых рабочых, не арганізаваных у прафсаюзы і ўзмацненьне барацьбы за ўваход новых тутэйшых прафсаюзаў у паўднёва-афрыканскае аб'яднаньне прафсаюзаў.

МЕНШАВІЦКІЯ ЗАПРАВІЛЫ Ў НЕПАСРЭДНАЙ СУВЯЗІ З КАЛЁНІЗАТАРАМІ.

Тав. Жакмот (Бэльгія) адзначае, што ўстаноўка сац.-дэмакратыі ў калёніяльным пытаньні грунтуецца ня толькі на здрадзе рэвалюцыйным прынцыпам, але і на эканамічнай сувязі паміж галоўкаю сац.-дэмакратыі і капіталістычнымі калёніяльнымі кампаніямі. Найбольш яскравы прыклад гэтага хоць-бы ў такім факце, што бэльгійская сац.-дэмакратыя зьяўляецца калёніяльнай кампаніяй «Конго».

ГАЛЯНДЗКАЯ САЦ.-ДЭМ. ХВАЛІЦЬ ДУШЫЦЕЛЯЎ ІНДАНЭСКАГА НАРОДУ.

Тав. Дэ-Візэра (Галяндыя) гаворыць, што галяндзкая кампартыя, праводзячы кампанію ў абарону інданэскага народу, імкненьне да волі якога знайшло выраз у сямідзесяці паўстаньнях у працягу апошняга стагодзьдзя, прымушана была весьці барацьбу з найбольш рэакцыйнай партыяй 2-го Інтэрнацыяналу—Галяндзкай с.-д. партыяй. Галяндзкая с.-д. партыя, абараняючы калёніяльныя інтарэсы галяндзкае буржуазіі, пахваліла нават крывавае прыдушэньне апошняга інданэскага паўстаньня.

ІНДЫЯ.

Тав. Бэнэш (Англія) ня згодзен з тэю часткаю тэзісаў, у якой ідзе гутарка аб Індыі.

Зараз, калі ў Індыі завастраецца клясавая барацьба і адбываюцца магутныя забастоўкі,—гаворыць прамоўца,—нельга гаварыць аб Індыі як аб аграрным дадатку да мэтраполіі, як аб вялікай вёсцы. Гэта прывяло-б да недаацэнкі індыйскага работніцкага руху і рацыянальна-рэвалюцыйнага руху.

У СССР НЯМА КАЛЁНІЯЛЬНАГА ПЫТАНЬНЯ.

Тав. Міха Цхакая (Грузінская ССР) гаворыць што ў СССР няма ніякага калёніяльнага пытаньня. Кастрычнікавая рэвалюцыя паклала канец як царскай, так і заходня-эўрапейскай калёніяльнай палітыцы на Каўказе і ўціску нацыянальнасьцяў на ўсёй тэрыторыі ранейшае Расейскае імпэрыі.

ВЫВАЗ КАПІТАЛУ—АСНОЎНЫ ФАКТАР ІМПЭРЫЯЛІСЦКАЕ ПАЛІТЫКІ.

Тав. Ротштэйн (Англія) знаходзіць, што аналіз сутнасьці імпэрыялізму ў тэзісах няправільны. У гэтай частцы тэзісаў гаворыцца, што агульны прынцып імпэрыялістычнае эканамічнае палітыкі—абярнуць калёніі ў месцы танных спажывецкіх прадуктаў і сыравіны для мэтраполіі. Гэта няправільна. Вываз капіталу не зьяўляецца выпадковым, пабочным, а якраз асноўным фактарам імпэрыялістычнае калёніяльнае палітыкі. Галоўная руховая сіла імпэрыялістычнае палітыкі хаваецца не ў прыстасаваньні калёній да патрэб уласнае прамысловасьці, а ў пагоні за барышом. Прамоўца лічыць, што разьдзел аб сутнасьці імпэрыялізму павінен быць нанава перапрацаваны.

Меншавікі абманулі давер'е выбаршчыкаў

ЦК САЦ.-ДЭМ. ПАРТЫІ ІМКНЕЦЦА «БЫЦЬ НЕВІНАВАТЫМ».

БЭРЛІН, 16-8. Абурэньне ў рабочых масах згодаю міністраў-эсдэкаў на пабудову браняносца прымусіла ЦК эсдэкаў, а таксама бюро с.-д. фракцыі рэйхстагу ўхваліць на супольным пасяджэньні рэзалюцыю, дзе ЦК „спрабуе адмежавацца“ ад палітыкі міністраў-эсдэкаў. Рэзалюцыя выказвае жаль, што міністры-эсдэкі «не знайшлі спосабу выразна паказаць шляхам галасаваньня ў габінэце, што яны разам з усёй партыяй зьяўляюцца ворагамі пабудовы браняносца, але спасылаліся толькі на фармальна юрыдычныя доводы». Потым пастаноўлена склікаць у суботу ў Бэрліне пленум фракцыі рэйхстагу, а таксама пленум ЦК па пытаньні аб пабудове браняносца. Шмат правінцыяльных арганізацый партыі эсдэкаў ухваліла вострыя рэзалюцыі проці ўчынкаў міністраў-эсдэкаў.

«Форвэртс» заяўляе, што згода міністраў-эсдэкаў на пабудову браняносца стварыла ў партыі больш цяжкае становішча, чымся ў свой час згода эсдэкаў на адшкадаваньне ранейшым князём.

Паўстаньне індзейцаў.

НЬЮ-ЁРК, 16-8. Паводле вестак агенцтва «Асошыэйтэд Прэс» з Рыё-дэ-Жанэйро (Бразылія), у штаце Мато Гросо паўстала 2.000 тубыльцаў—рабочых алмазных капальняў з прычыны злоўжываньняў адміністрацыі пры разрахунках з рабочымі. Улада Мато Гросо, як выявілася, ня мела моцы справіцца з рухам. Паўстаньне цягнулася 2 месяцы, прычым рабочыя карысталіся партызанскімі спосабамі барацьбы. Нарэшце, нядаўна ўласьнікі капальняў арганізавалі прыватную армію лікам у 10.000 чалавек, якая задушыла паўстаньне і адагнала партызанскія аддзелы ў штат Гвіяц.

Мюльлер і Гільфэрдынг шчыра выконваюць заказ нэаімпэрыялістаў.

„Сацыялістычныя“ міністры галасавалі за пабудову браняносца.

БЭРЛІН, 16-8. «Дэльц Ам Абэнд» паведамляе наступныя падрабязнасьці аб абставінах, у якіх была ўхвалена ўрадавая пастанова аб пабудове браняносца. На пасяджэньні габінэту Герман Мюльлер спытаўся, ці не зьяўляецца пабудова браняносца парушэньнем Лёкарнскай палітыкі. На гэта прадстаўнік міністэрства замежных спраў адказаў, што Штрэземан лічыць пабудову браняносца патрэбнаю, якраз у інтарэсах замежнае палітыкі Нямеччыны.

Пасьля гэтага сацыял-дэмакратычныя міністры без далейшых спрэчак далучыліся да пастаноў аб пабудове браняносца.

Прадстаўнікі некаторых прамысловых колаў адведалі сэкратара Штрэземана і запыталіся, ці можа нямецкая прамысловасьць спадзявацца таксама на пабудову іншых браняносцаў. На гэта ім быў дадзен станоўчы адказ.

Орган сац.-дэмакратычнае партыі „Фольксвахт“ (выходзіць у Брэслаўлі) піша аб пабудове браняносца, што з пункту гледжаньня палітычнага, пазіцыя сац.-дэмакратычных міністраў паставіла с.-д. партыю ў немагчымае становішча—папершае, у адносінах II Інтэрнацыяналу, які якраз у той дзень, калі ўрад ухваліў сваю пастанову аб браняносцы, ухваліў рэзалюцыю аб разбраеньні; падругое, у адносінах да выбаршчыкаў, якім вельмі цяжка будзе растлумачыць сабе гэтае парушэньне перадвыбарнае абяцанкі з боку сац.-дэмакратаў.

Лёкарно скандала.

БЭРЛІН, 16-8 Нямецкі друк аддае шмат увагі надыходзячым супольным англа-францускім манэўрам у акупаваных абласьцёх. Газэты лічаць манэўры «ўдарам па Лёкарно» і «нетактоўнасьцю».

Абгаварваючы артыкул ангельскае кансэрватыўнае газэты «Морнінг Пост» з вострымі выпадкамі на адрасе Нямеччыны, «Кёльнішэ Цайтунг» піша: «Цынічныя заявы ангельскае газэты паказваюць, які псыхалёгічны ўплыў у Англіі мае няўхільнае збліжэньне Англіі з Францыяй, між іншым, у пытаньні аб пакце Келёга, у ангельска-францускай марской згодзе і ў перамовах аб вывадзе войск з Рэйнскае вобласьці».

Хікс шукае прычэпак для новых нападак на СССР.

ЛЁНДАН, 14-8. Водлуг паведамленьняў газэт, „спэцыяльны аддзел“ паліцыі праводзіць расьследаваньне аб выкрытых бомбах у адным з лёнданскіх прыватных будынкаў.

«Дэйлі Тэлеграф» паведамляе, што «спэцыяльны аддзел» праводзіць вобыскі ў розных частках Лёндану, бо «існуе меркаваньне, што бомбы маглі быць тайна прывезены ў Англію асобамі, спачуваючымі камуністам». У зьвязку з такім меркаваньнем, водлуг слоў газэты, „усе асобы, вядомыя сваімі камуністычнымі поглядамі, падпалі нагляду“; апрача таго, ужыты меры, каб „перашкодзіць высадцы на ангельскі бераг расейскіх камуністаў“.

У Саюзных Рэспубліках.

ЗБОР ХЛЕБА ВЫШЭЙ ЛЕТАШНЯГА.

(На ўсесаюзнай нарадзе хлебазагатоўцаў).

МАСКВА, 16-8. 16-га жніўня адчынілася скліканая НК Гандлю СССР усесаюзная нарада прадстаўнікоў арганізацыйных аддзелаў НК Гандлю і хлебазагатоўчых органаў па пытаньнях арганізацыі хлебазагатоўчае кампаніі ў 1928-29 годзе. На нараду прыехалі прадстаўнікі галоўных хлебазагатаўляючых раёнаў Саюзу—Украіны, Паўночнага Каўказу, Сібіру, Уралу, Паволжжа, Цэнтральнае Чорназёмнае вобласьці, а таксама дзяржаўных хлебазагатоўчых арганізацый СССР.

Нарком Гандлю СССР Мікаян, адчыняючы нараду, зазначыў, што асноўнаю задачаю нарады зьяўляецца разгляд практычных пытаньняў, зьвязаных з правядзеньнем новае хлебазагатоўчае кампаніі, На падставе матар'ялаў ЦСУ СССР і мясцовых органаў, нарада павінна будзе ўстанавіць тую базу, на аснове якое будуць праводзіцца хлебазагатоўкі ў краі, намеціць тыя таварныя лішкі хлеба, якія ў ім ёсьць. Галавы плян хлебазагатовак у 1928-29 г. павінен быць папярэдне ўсебакова разгледжан разам з прадстаўнікамі месц і потым ужо перададзен НК Гандлю на разгляд ураду.

Нарада адчынілася дакладам аб хлебафуражным балянсе. Тав. Немчынаў у дакладзе зазначыў, што засевы азіміны і ярыны трохі перавышае засеўную плошчу леташняга году. Аднак, калі выключыць асноўную плошчу, на якой загінула ў паўднёвых раёнах частка азімых засеваў, дык плошча, з якой фактычна будзе здымацца ўраджай, зьявіцца прыблізна аднолькаваю з леташняй, з некаторым зьніжэньнем засеваў харчовага збожжа. Валавы збор хлеба чакаецца сёлета вышэй леташняга.

ЛЕНІНГРАДЦЫ ПАДПІСАЛІСЯ НА 6 МІЛ. РУБ.

Ленінград, 16-VIII. *Водлуг няпоўных вестак на 16 жніўня, у Ленінградзе распаўсюджана аблігацый 2-е пазыкі індустрыялізацыі больш чым на 6 мільёнаў рублёў.*

Рабочыя Іжэўскага заводу падпісаліся на 250.000 руб., рабочыя „Красного Выборжца“ — на 165.000 руб., «Красная Заря»—на 100.000 руб. і г. д. Некаторыя рабочыя, якія зарабляюць 300 руб., падпісваюцца на 400-500 рублёў.

ПАДНЯТА АНГЕЛЬСКАЯ ПАДВОДНАЯ ЛОДКА.

КРАНШТАДТ, 15-8. Вялікую цікавасьць сярод асабовага складу флёту выклікае паднятая Эпронам у Фінскай затоцы ангельская падводная лодка «Эль 55», затопленая ў 1919 годзе нашым мінаносцам. Лодка паднята і пастаўлена ў док пры дапамозе ратункавага судна «Коммуна».

Вынаходка ленінградзкага рабочага.

ЛЕНІНГРАД, 16-8. Рабочы заводу «Электросила» т. Кацельнікаў змайстраваў спэцыяльную прыладу для скіданьня з самалётаў рэчаў без спуску самалёту. Вынаходка мае вялікае практычнае значэньне для пошты: яна дазволіць скідаць карэспандэнцыі ў мясцовасьцях, якія ня маюць аэрадромаў.

Скончана раёнаваньне Казакстану.

КЗЫЛ АРДА, 16-VIII. [illegible] скончана раёнаваньне. Па ўсёй рэспубліцы будзе 13 акруг, адна аўтаномная вобласьць—Каракалпакія і 196 раёнаў; было 6 губ. і 410 валасьцей.

Англа-Французская ваенна-марская згода.

Французскі буржуазны друк вельмі старанна хавае сваю вялікую радасьць з прычыны ўтварэньня з Англіяй згоды адносна «разбраеньня на моры». Зразумела, слова «разбраеньне» ў гэтым выпадку нішто іншае, як дань міжнароднай фальшывасьці. Справа не ў разбраеньні і не ў скарачэньні ўзбраеньня, а ў устанаўленьні поўных суадносін паміж марскімі сіламі Францыі і Англіі. Хоць зьмест дагавору пакуль яшчэ трымаецца ў сакрэце, бо, як кажа Чэмбэрлен, было-б недалікатна абвяшчаць тэкст згоды раней, як з ім азнаёмяцца іншыя вялікія дзяржавы, тым ня менш сакрэты такія звычайна ня бываюць доўгавечнымі. У эўрапейскім друку зьявілася ўжо шмат паведамленьняў, якія даюць магчымасьць досыць ясна уявіць сабе пытаньні, адносна якіх дагаварыліся марскія эксперты Англіі і Францыі.

Спрэчкі паміж Англіяй і Францыяй у пытаньні аб разьмерах іх марскога ўзбраеньня ідуць ужо даўно. Англія, добра памятаючы вопыт апошняй сусьветнай вайны, калі нямецкія падводныя лодкі ледзь не нанеслі марскому ангельскаму гандлю сьмяртэльнага ўдару, увесь час дамагаецца таго, каб Францыя абмежавала пабудову падводных лодак. Францыя-ж, ня маючы сродкаў для пабудовы вялікіх браняносцаў і крэйсараў, наадварот, каб ёй было дадзена неабмежаванае права будаваць падводны флёт, які, водлуг думкі французскіх ваенна-марскіх аўтарытэтаў, толькі адзін здольны ахоўваць узьбярэжжа Францыі ад флёту любой вялікай марской дзяржавы. Разгалосьсе гэта не давала магчымасьці ангельскім і французскім імпэрыялістам выступаць разам на канфэрэнцыях па разбраеньню, бо Англія ў помсту за няўступчывасьць Францыі патрабавала, каб былі абмежаваны сухаземныя ваенныя сілы французскага імпэрыялізму.

Зараз гэтыя разгалосьсі, як відаць, уладжаны. Англія свайго галоўнага ворага на моры бачыць зараз не ў асобе Францыі, а Амэрыкі.

Выперадкі з Амэрыкай і барацьба з ёю за сусьветныя рынкі зьяўляюцца галоўным зьместам вонкавай палітыкі Англіі. Прымаючы пад увагу, што Амэрыка імкнецца аслабіць марскую магутнасьць Англіі, і на канфэрэнцыі, якая адбылася ў Жэневе ў ліпені 1927 г., яна патрабавала ад Англіі абмежаваньня пабудовы вялікіх крэйсэраў, дык ангельская буржуазея адчувае патрэбу ў падтрыманьні Францыі для таго, каб супроцьставіць Злучаным Штатам адзіны англа-французскі фронт. У сучасны момант гэты фронт ажыцьцёўлен.

З другога боку, Італія ня можа ня бачыць, што азначае для яе марская згода паміж Англіяй і Францыяй. Францыя з гэтага моманту ня толькі набывае права вольнай чыннасьці ў галіне пабудовы мінаносцаў і падводных лодак, але, атрымаўшы гарантыі безапаснасьці ад Англіі, мае магчымасьць перакінуць большую частку сваіх марскіх сіл у Міжземнае мора, г. зн. у раён сваёй магчымай сутычкі з Італіяй. Ня дзіва, што фашысцкі італьянскі друк уздымае лютую кампанію супроць Англіі, якая здрадзіла італьянскай прыязьні і аддала ўсе свае сымпатыі Францыі.

Нездаволены таксама і тыя палітычныя колы Нямеччыны, якія прытрымліваюцца так званай «заходняй арыентацыі». Прамысловая буржуазея і сацыял-дэмакраты ўскладалі вялікія надзеі на прыязьнь Англіі і разьлічвалі, што варожай палітыкай да СССР яны заваююць сымпатыі і падтрыманьне Францыі. Зараз яны маюць магчымасьць пераканацца, што разьлікі іх пікчэмны, і што Англія лічыць выгадней для сябе прыязьнь з Францыяй, прыносячы ёй у ахвяру нямецкія інтарэсы.

Перад намі паступовае адраджэньне ранейшай англа-французскай Антанты, г. зн. саюзу, накіраванага супроць Нямеччыны і СССР. Згода па пытаньню аб марскім узбраеньні як-бы пацьвярджае існаваньне гэтага саюзу. Згода гэта немінуча прывядзе таксама да абвастрэньня англа-амэрыканскіх і франка-італьянскіх супярэчнасьцяй, а, такім чынам, будзе ў выніку мець не зьмяншэньне, а ўзмацненьне ўзбраеньня.

Пасьля зьезду легіянэраў у Вільні.

Пераканаўшыся на горкім вопыце ў тым, што моцныя слаўечкі прыносяць адны толькі непрыемнасьці, Пілсудзкі на гэты раз знарок устрымаўся ў Вільні і ад моцных слоў і ад рызыкоўных тэм.

Усе чакалі, што выступленьне Пілсудзкага ў Вільні будзе мець яскрава ваяўнічы характар, скіраваны ў бок Літвы і ў бок «унутраных ворагаў», якія ня хочуць зьмены дзяржаўнага ладу Польшчы. Ажно Пілсудзкі ні словам не абмовіўся па гэтых двух пытаньнях і абмежаваўся няцікавай гутаркай на тэму аб сваіх мінулых баявых падзеях і аб тым, што „Вільня павінна быць маёю“.

Трэба прызнаць, што Пілсудзкі моцна падвёў і сваіх легіянэраў і ўсіх іншых, не выключаючы нават і важных журналістаў, прыехаўшых у Вільню ў надзеі на сэнсацыю, галоўным пунктам якой павінна была быць прамова Пілсудзкага. Чакалі, што Пілсудзкі скажа сваё апошняе слова па віленскаму пытаньню якраз перад надыходзячай сэсіяй рады Лігі Нацый, каб з гэтым яго словам рада палічылася. І Пілсудзкі гэтага не зрабіў.

Зразумела, што гэта толькі манэўр, які не адпавядае ўсёй сутнасьці польскай палітыкі. Магчыма, што ў самы апошні час Пілсудзкі прышоў да пераканацьня, што выступаць з яскрава-палітычнай прамовай па віленскаму пытаньню ў сучасны момант для Польшчы нязручна. Справа ў тым, што амаль ні ва ўсім сьвеце з напружанаю зацікаўленасьцю і трывогай сачылі за віленскім зьездам легіянэраў і вайсковымі прыгатаваньнямі ў Віленшчыне.

Выступленьне Пілсудзкага з палітычнаю прамоваю, прымаючы пад увагу той тон, у якім звычайна гаворыць Пілсудзкі, магло-б прынесьці Польшчы вялізарныя шкоды на форуме Лігі Нацый, бо рэзкае выступленьне Пілсудзкага найяскравей сьведчыла-б аб сапраўдных ваяўнічых яго намерах. Каб пераканаць сьвет, што Польшча ня мае такіх намераў, што зьезд легіянэраў ня носіць характару палітычна-вайсковай дэманстрацыі проці Літвы, Пілсудзкі і ўхіліўся ў сваёй прамове закранаць пытаньні польска-літоўскага канфлікту. Гэта было зроблена ім знарок. Пілсудзкі сам добра ведаў, чаго чакаюць ад яго зьехаўшыяся легіянэры і некаторыя польскія палітычныя сфэры, але на гэты раз ён ня мог іх здаволіць, каб гэтым не пашкодзіць агульна-польскім інтарэсам. Пілсудзкі пачаў нават сваю прамову такімі заспакойваючымі словамі: «Калі я выступаю ў Вільні, дык я імкнуся ўхіліцца ад усякіх дысанансаў і якой-бы ні было горычы».

Гэтае завярэньне Пілсудзкага, быццам, выступаючы ў Вільні, ён заўсёды імкнецца ўхіліцца ад усякіх дысанансаў і якой-бы ні было горычы, зусім не адпавядаюць праўдзе. Якраз кожны яго побыт у Вільні, нават бяз выступленьня з прамоваю, выклікае дысанансы і горыч ня толькі ў Вільні, а і ў цэлай Польшчы і за яе межамі, а асабліва ў Літве. Адно толькі зьяўленьне Пілсудзкага на віленскім грунце выклікае ўздым ваяўнічых настрояў сярод зьбліжаных да яго асобы сфэр. Зацерці такі характар візыту Пілсудзкаму не ўдалося і на гэты раз, бо аб чым сьведчаць яго словы аб Вільні, дзе «дынастыя Ягелёнаў царствавала таксама, як і ў Кракаве», што «Вільня была сталіцай караля Сьцяпана Баторыя, які залажыў там унівэрсытэт і адтуль устанавіў новыя граніцы Польшчы», што «на Вялікдзень 1919 году я паклікаў вас зноў адваяваць Вільню, якая павінна належаць нам».

Як бачым, Пілсудзкі абмежаваўся ў сваёй прамове толькі ўспамінамі аб гістарычнай ролі Вільні для Польшчы; ён успомніў аб Ягелёнах і аб Сьцяпане Баторым, не забыў і пра сябе.

Здаецца, хто каму можа забараніць успамінаць аб прыемных яму момантах гісторыі. Вядомая рэч—ніхто. Аднак тут трэба прыняць пад увагу абставіны, пры якіх робяцца гэтыя ўспаміны і да якіх мэтаў яны вядуць. І вось мы бачым, што Пілсудзкі сказаў сваю прамову ў абставінах вайсковага збору, збору яскрава дэманстрацыйнага ў адносінах да Літвы, як-бы гэта ні стараліся Пілсудзкі і яго прыяцелі затушаваць. Падругое—успамінаючы аб ролі, якую адыгрывала Вільня ў часы Ягелёнаў і С. Баторыя, Пілсудзкі, бязумоўна, хацеў гэтым пераканаць сваіх слухачоў, што і цяпер Вільня павінна адыгрываць такую-ж ролю, г. ё. яна павінна быць адпраўным пунктам польскай экспансіі на ўсходзе. Маючы Вільню, Польшча можа націскаць і пагражаць Літве, Латвіі, Беларусі і г. д. Вось сэнс слоў Пілсудзкага аб часох Ягелёнаў і Сьцяпана Баторыя.

Пілсудзкі, зразумела, знарок забыў успомніць аб тым, што Вільня заснавана літоўскімі князьямі, што яна была сталіцай незалежнай літоўска-беларускай дзяржавы і доўгі час змагалася проці палітыкі ягелёнаў, запрадаўшых інтарэсы Літвы і Беларусі польскім магнатам. Пілсудзкі таксама забыў успомніць, як у 1920 г., калі ён быў «начальнікам» польскай дзяржавы, яго-ж прадстаўнікі падпісалі ў Сувалках умову з ліцьвінамі аб тым, што польскае войска ў часе свайго паходу на ўсход ня зойме тэрыторый, якія ляжаць на поўнач ад лініі Сувалкі-Ліда-Маладэчна. Чаму Пілсудзкі таксама ня ўспомніў, што гэта ён арганізаваў камэдыю «бунту» ген. Жэлігоўскага і тым парушыў толькі што падпісаную з ліцьвінамі ўмову? Чаму, урэшце, пан маршалак забыў пра сваю адозву да грамадзян зямель «б. Вялікага Княства Літоўскага», у якой ён абяцаў даць гэтаму краю магчымасьць свабодна выказацца аб сваёй палітычнай прыналежнасьці, а потым самым ганебным спосабам ня зьдзейсьніў сваіх абяцанак?

Усё гэта факты, аб якіх Пілсудзкі ня хоча ўспамінаць, бо яны кладуць на яго чорную пляму, як на няўмеленага палітычнага дзеяча. Калі Пілсудзкі не знайшоў цяпер нічога лепшага, як уздыхнуць у б. літоўска-беларускай сталіцы Вільні аб часох Ягелёнаў і С. Баторыя, калі гэтым ён хацеў растрывожыць старыя імкненьні Польшчы да граніц «ад мора да мора» і да Днапра, дык гэтым ён яшчэ раз падкрэсьліў праўдзівую сутнасьць сваёй палітыкі—захапіць гэтыя землі збройным спосабам. На такі спосаб вырашэньня справы намякнуў пад сурдынку на зьезьдзе легіянэраў у Вільні бліжэйшы супрацоўнік Пілсудзкага ген. Рыдз-Сьміглы, які заклікаў легіянэраў каб яны „ня лічылі паходу, распачатага Пілсудзкім 6 жніўня 1919 г., скончаным і былі гатовы і далей ісьці пад правадырствам камэнданта“.

Каму-ж ня ясна, што хаваецца за гэтымі імглістымі словамі. Усё той-жа баявы кліч—давай граніцы 1772 г., г. ё. Літву, частку Латвіі, усю Беларусь і правабярэжную Украіну.

На віленскім зьезьдзе легіянэраў хацелі-б аб гэтым моцна крыкнуць, але па вядомых меркаваньнях устрымаліся ад крыку і толькі пашапталіся.

Замежны.

На міжнароднай выстаўцы друку ў Кельне*)

[illegible]

Гістарычны аддзел расейскай прэсы ўлажаны надта ўдала. Пачынаецца [illegible]

САВЕЦКІ ПАВІЛЬЁН: частка экспанатаў Украінскай ССР.

[illegible] часопісаў XVIII в. і газэт 19 веку „Живописецъ“, «Всякая всячина», «С.-Петербургскія Ведомости», „Почта духовъ“, «Адская почта», „Северная Пчела“ (газета); «Современникъ»—літаратурн. часопісь, выдаваная А. Пушкіным, «Вестникъ Европы»—першы «тоўсты» журнал і інш.).

Зьверху, над вітрынай з узорамі памянёных газэт і часопісаў, вісіць плякат у фарбах—«царская цэнзура часоў цара Мікаля I»—з вышытага золатам рукава міністэрскага мундзіра выглядае чорная рука з пяром і чырвоным атрамантам груба чыркае тагачасныя газэты і часопісі за самыя нявінныя праблескі жывой думкі. Побач даны фотаздымкі з цыркуляраў і загадаў ураду аб выкараненьні «всяческой крамолы“ і вольнадумства.

Цікава, што тут-жа вісіць плякат-дыяграма з нейкімі лічбамі і знакамі, сэнсу якіх я не зразумеў. Кіраўнікі нашага павільёну на маю просьбу растлумачыць сэнс гэтага плякату зьдзіўлена паціснулі плячыма і сказалі, што яны самі ня ведаюць у чым тут справа. Адно добра, што таварышы далі шчыры адказ, але на якое ліха выстаўляць плякат, займаць месца, калі ён нямаведама што азначае. Хацелася-б ведаць, якога зьместу дае тлумачэньні т. Фрумкіна чужаземным адведвальнікам, калі яны задаюць пытаньні адносна гэтага плякату-дыяграмы?..

Гісторыя рэвалюцыйнае прэсы дана ў гэтым аддзеле даволі поўна, асабліва за апошнія 25 год. Пачынаецца гэта частка экспанатамі рэвалюцыйнае нелегальнае прэсы часоў Герцэна і Огарэва, якія выдавалі ў Лёндане «Полярную Зьвезду (1858 г.) і дадаткам да яе часопісь «Колоколъ». Далей ідуць [illegible] яльна надрукавалі лісткі з назвамі газэт (559 назваў!) толькі для выстаўкі, каб усіх зьдзіўляць такім эфэктным экспанатам. Звычайна такіх скэптыкаў запрашаюць зайсьці ў чытальнюю залю і на ўласныя вочы паглядзець сьвежыя нумары газэт са ўсіх рэспублік і гарадоў Савецкага Саюзу.

Экспанаты савецкае прэсы адрозьніваюцца ад аналёгічных экспанатаў у павільёнах іншых дзяржаў тым, што паказваюць як наша прэса цесна злучана са ўсім жыцьцём, як яна дапамагае сацыялістычнаму будаўніцтву, як яна арганізуе вакол сябе рабочых і сялян усяго Саюзу. Савецкія экспанаты, шляхам канструкцыйных мадэляў, дыяграм, плякатаў, фота-здымкаў, надпісаў і лёзунгаў, гавораць ня толькі аб тыражох, зьмесьце, кірунку і якасьцях нашых газэт і часопісаў, а галоўным чынам аб тым, як рабочыя ад станка і сяляне ад сахі трымаюць актыўны ўдзел у стварэньні гэтых самых газэт і часопісаў. Калі выстаўлена дыяграма, якая паказвае, што нашы газэты маюць 335.000 рабочых і сялянскіх карэспандэнтаў, гэта адразу характарызуе пралетарскі твар савецкае прэсы. Калі стаіць лічба аб тым, што самая пашыраная ў Саюзе сялянская газэта («Крестьянская газета») атрымлівае штомесячна звыш 40.000 лістоў ад сялян, сялянак, чырвонаармейцаў, хатніх работніц, вясковых настаўнікаў і г. д.,—гэта лічба адразу падцінае тых, хто яшчэ сумняваецца ў «сялянскасьці» нашых сялянскіх газэт.

Усе савецкія экспанаты, адзін мацней другога, падкрэсьліваюць калектыўнасьць нашае працы, выяўляюць удзел у будаўніцтве самых шырокіх пластоў насельніцтва і ў першую чаргу рабочых і сялян.

[illegible] пільна аглядае кожную драбніцу мадэлі, якая наочна паказвае кавалак нашага савецкага фабрычнага быту.

І трэці—мадэль украінскай хатычытальні. Гэты экспанат украінскага аддзелу зроблены старанна. Даволі сказаць, што кніжкі, якія ляжаць у хаце на стале «мікроскопічнага» памеру, аднак на іх ёсьць адбіткі вокладак—копій з арыгіналаў.

Наогул украінскі аддзел савецкага павільёну арганізаваны стала. Украінскія экспанаты займаюць даволі значную частку плошчы савецкага павільёну.

Савецкая Украіна паказала ня толькі сваю прэсу і кнігу, але ўсе галіны свайго культурнага жыцьця і будаўніцтва. Пачынаецца украінскі аддзел плякатам-дыяграмай, якая ілюструе багацьце краіны ў 1913 г. і ў 1928 г. у мілёнах рублёў (здабыча вугалю, жалеза, цукру, хлеба, гандлёвы зварот). Далей ідуць экспанаты—«кніжны фонд масавых бібліатэк Сав. Украіны», «Украінская прэса пасьля рэвалюцыі на ўсіх мовах», «Пэрыядычная прэса Украіны», „Нашае культурнае будаўніцтва“, «Хто чытае украінскую кнігу», „Калі пачаўся росквіт украінскае кнігі“, „Ліквідацыя няпісьменнасьці“, „Дзяржаўнае Выдавецтва Украіны“, «Кнігаспілка», „Газэта і часопісі Украіны“, «Навуковыя ўстановы па кніга і газэтазнаўству» і інш.

У аддзеле многа сталоў і вітрын з узорамі украінскай кнігі, часопісаў і газэт на украінскай і мовах усіх нацыянальнасьцяй, што жывуць на Украіне. Ёсьць тры вітрыны з узорамі работ вядомага украінскага графіста Г. Нарбута, які стварыў свой арыгінальны украінска-нарбутаўскі стыль.

(Канец будзе).

Ів. Цьвікевіч.

*) Гл. «С. Б.» № 186.

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Няхай жыве савецкая ўлада.

Гэтымі словамі скончылі сяляне вёскі Першына, Каменскага сельсавету, Горацкага раёну, Аршанскай акругі, свой наказ ЦВК, дадзены праз ад'яжджаючага ў Менск члена ЦВК т. Паўлава.

— Шчырае дзякуй савецкай уладзе,— кажуць сяляне ў сваёй пастанове, ухваленай на агульным сходзе,—за тую культурную працу, якая праароблена за гэты час у нашай вёсцы. У нашай глухой да гэтага часу вёсцы ўпяршыню пабудавана школа, адчынена дзіцячая пляцоўка, якая дае нам магчымасьць выхоўваць сваіх дзяцей у напрамку камунізму і палягчае нам праводзіць палявую працу.

У галіне сельска-гаспадарчага падатку палітыка зусім правільная, і мы спадзяемся, што і ў далейшым савецкая ўлада дасьць магчымасьць вольнага разьвіцьця пралетарскай культуры ў нашай сацыялістычнай бацькаўшчыне. Існуе ў сялян думка аб цьвёрдай цане на хлеб у працягу ўсяго году. Ёсьць у нашай вёсцы імкненьне да пераходу на шматпольле, да адчыненьня торфатаварыства, аб чым ужо актыў вёскі ўзбудзіў хадайніцтва перад належнымі ўстановамі і шырока агітуе за пераход на новае землякарыстаньне, стварэньне калектыўных гаспадарак і шматпольле.

Пазбаўце сенажаці ад вады.

У 1923 г. пры разьмеркаваньні зямлі саўгасу Барысаўшчына, пасёлкі Барысаўшчына № 1 № 2 атрымалі сенажаці. Гэтыя сенажаці прышліся як раз на рацэ вышэй млыну, дзе ўвесь час стаіць вада. З 15 чэрвеня па 15 жніўня вада спускаецца і за гэтыя два месяцы трэба, каб парасла трава і была зроблена ўборка сена. А калі прыходзіцца касіць, дык усё роўна прыходзіцца быць па пояс у вадзе і гразі. Падавалі пасялкоўцы ў Глускую райземетамісію заяву, каб замянілі сенажаці, альбо павялічылі плошчу на ½ дзес. на гаспадарку. Райземкамісія згадзілася зрабіць замену, але новыя сенажаці прызначыла за Глускам вёрст за 15 ад пасёлку, на што пасялкоўцы не згадзіліся. Тады старшыня РВК т. Хрынач дакляраваў, што вада будзе спускацца з сенажацяў у працягу 4 м-цаў (з 1 мая па 1 верасьня). Пасялкоўцы лічылі, што гэта для іх будзе лепей. Аднак, прайшоў май, а на сенажацях травы няма, а толькі вада пераліваецца. Пасёлкам, як і ў старыя часы, з-за недахопу сена немагчыма трымаць больш аднаго каня і каровы-жывёлы, на якіх зімою прыходзіцца дакупляць сена. З каровы і аднаго каня не зьбярэш даволі гною, ад чаго гаспадарка нясе страты.

Дзе-ж знайсьці выхад?

В. А. Чабан.

Падрыхтоўка да хлебазагатовак.

БАБРУЙСК, 17-8. Ужо скончана падрыхтоўка па хлебазагатоўчай кампаніі ў акрузе. Арганізацыйна ўжо гатовы апарат, тара, вага і інш.

У гэтым годзе на рынку будуць выступаць 3 грунтоўных загатаўцы—саюзхлеб, акрсаюз і акрсельсаюз. У сельскіх мясцовасьцях загатоўку будуць выконваць акрсаюз і акрсельсаюз. Загатоўленае збожжа кааперацыя будзе здаваць саюзхлебу па генэральнаму дагавору.

Акрсельсаюзам ужо дадзен першы аванс на загатоўкі ў суме 17 тыс. руб.

Незалежна ад падрыхтоўкі гадавога пляну на жнівень загатаўцам дан месячны плян на 14910 пуд.

Рыхтуемся да сяўбы.

Ворша, 17-VIII. Па акрузе ў мэтах папулярызацыі сіласаваных кармоў у 28 калгасах будуць закладзены паказальныя карміленьні жывёлы сіласаваным кормам. Прадугледжана арганізаваць 23 злучныя пункты. У гэтым годзе будзе засеяна у 77 садох 360 гэктараў рознай садавіны. Будуць закладвацца пасёлка-групавыя сады. У калгасах павялічваецца плошча жыта і шырэй будзе распаўсюджана штучнае ўгнаеньне. У акругу завозіцца 160 тон сартавога жыта, якое ў большасьці пойдзе ў калгасы і насенныя т-вы. 200 пуд. махната-азімай вікі таксама будзе распаўсюджана па ўсёй акрузе. Лічачы агульна—Аршаншчына вядзе сталую падрыхтоўку да асеньняй пасяўной кампаніі.

Распачалася пабудова сьвіназаводу.

Ворша, 17-8. У саўгасе Станіслававе распачата будаўніцтва першага ў Аршаншчыне сьвінога заводу. Зараз будуецца галоўнае памяшканьне, прызначанае для самога заводу. З Нямеччыны ўжо прыбыло 19 галоў заводзкіх сьвіньняў. З Даніі чакаецца яшчэ 40 сьвіньняў.

12 тысяч на млын.

Горкі, 17-8. Вялізны ураган звалай прынёс вялікія страты Горацкаму млыну. Зараз Камгас асыгнаваў 12 тысяч руб. для рамонту і перaабсталяваньня гэтага млыну.

Камуна „Чырвоны Кастрычнік“

Праца камуны «Чырвоны Кастрычнік», што ў Лагойскім раёне, не прападае дарма. Сяляне ваколічных вёсак убачылі карысьць ад калектыўнай працы і ўжо толькі ў адным сельсавеце, дзе існуе камуна, арганізоўваюцца тры калектывы. Адзін у весну гэтага году пачаў ужо сваю працу на вёсцы Радзевічах, а другі ў вёсцы Слабадзе ў стадыі афармленьня, але вельмі мала ўвагі зьвяртае на гэта Лагойскі райвыканком, надта ўжо павольна ідзе афармленьне.

Лагойскі р., Меншчына.

Абгаварваюць зьмены зямельнага кодэксу.

Ворша, 17-VIII. Акрвыканкомам вылучана спэцыяльная камісія па разгляду зьмен у зямельным кодэксе з прадстаўнікоў мэліарацыйнага інспэктарыяту, акрземаддзелу, плянавай камісіі, аграноміі і акрпрафсавету, інспэктарыяту працы, бюджэтнай групы. На мясцох пачалося шырокае абгаварэньне зямельнага кодэксу пры актыўным удзеле сялян-беднякоў.

Адчыняюцца новыя школы.

Бабруйск, 17-8. У бягучым годзе у Бацэвічах, Лапічах адчыняюцца новыя сямігодкі і ў Жлобіне яўрэйская сямігодка. У Жылічах (Бабруйскі р-н) адчыняецца новая сямігодка з інтэрнатам на 40 дзяцей. На рамонт будынку адпушчана 11.500 руб.

У в. Карытнае (Асіповіцкі р-н) адчыняецца новая школа сялянскай моладзі. У гэтым годзе будзе толькі першая кляса.

Дактары на вёсцы.

Магілёў, 17-VIII. З апошняга выпуску менскага дзяржунівэрсытэту ў акрузе цалкам замешчаны ўсе 13 дактарскіх месц, якія дагэтуль былі вакантнымі. Маладыя дактары праходзяць папярэдні трохмесячны стаж пры раённых больніцах.

Таксама поўнасьцю замешчаны акушэрскія вакансіі (12) з выпуску магілеўскага мэдтэхнікуму.

Безгаспадарчасьць на грамадзкіх работах.

Гомель, 17-VIII. На грамадзкіх працах, якія праводзяцца ў Гомлі, адпушчаныя сродкі выкарыстоўваюцца немэтазгодна. Асноўная прычына—недастатковая ўвага камунаддзелу грамадзкім працам і, галоўнае, ухіленьне ад выкананьня дырэктыў адпаведных органаў. Месяц таму назад фінкантроль зрабіў праверку, як вядуцца грамадзкія працы. Выяўлена шмат недахопаў і прапанавана іх зьнішчыць. Аднак, другая праверка паказала, што камунаддзел усе гэтыя прапановы паклаў пад сукно і недахопы на грамадзкіх працах існуюць і зараз. На грамадзкіх працах адсутнічаюць тачкі. У сувязі з гэтым не практыкуецца зьдзельшчына і праца аплачваецца падзённа, што адбіваецца на прадукцыйнасьці працы. Няма належнага кіраўніцтва працай. Старшыя рабочыя самавольна зьмяняюць заданьні працы і па няведаньні допушчаюць шэраг тэхнічных памылак.

Бухгальтэрыя ня ведае, якая фактычна маецца маемасьць на складах і на мясцох. На станцыі Новабеліца ляжыць 11 куб. каменьняў і камунаддзелу прыходзіцца заплаціць за прастой каля 3 тысяч рублёў пры кошце каменьняў у 1100 руб.

Марсэль Кашэн.

ЧАТЫРЫ ТЫДНІ.

Пасяджэньні VI-га кангрэсу Камінтэрну праводзяцца амаль у працягу месяца. У парадку дню стаялі праблемы надзвычайнае важнасьці. Дэлегатам прышлося ня мала папрацаваць у гэтыя чатыры тыдні. Спрэчкі, асабліва па пытаньні аб праграме і па дакладу т. Бухарына, цэлымі праменьнямі сьвятла асьвяціўшага многія важныя праблемы, дзівілі сваёй глыбінёю, і ўвесь кангрэс сачыў за імі з вялікаю ўвагаю.

Самай характэрнай надворнай рысай кангрэсу 1928 г. зьяўляецца тое, што на гэты раз на ім былі прадстаўлены ўсе без выключэньня краіны сьвету.

Тут рабочыя Бэрліну і Парыжу сядзелі побач з нэграмі з Паўднёвае Афрыкі і Паўночнае Амэрыкі. Кітайцы і індусы браталіся з ангельскімі і амэрыканскімі рабочымі. Дэлегаты Паўднёвае Амэрыкі гутарылі з пэрсамі, сірыйцамі, японцамі; балканскія эмігранты—з эмігрантамі Італіі, Індапэзіі, Далёкага Ўсходу.

На Брусэльскім кангрэсе сацыял-дэмакраты былі прадстаўлены толькі рабочыя найбольш разьвітых прамысловых краін Эўропы, а ў Маскве прадстаўнікі азіяцкіх і афрыканскіх народаў былі амаль таксама шматлікія, як і прадстаўнікі імпэрыялістычных краін. На пасяджэньнях бывае так, што старшыня кітаец дае слова свайму таварышу індусу ці нэгру, і дэлегаты гэтых прыгнечаных народаў апісваюць, захапляючы аўдыторыю, пакуты дзесяткаў мілёнаў людзей сваёй расы, якія яшчэ і дагэтуль знаходзяцца ў цяжкай няволі. Яны апавядаюць таксама аб гэраічных спробах гэтых нявольнікаў вызваліцца ці хоць трохі зьменшыць сваю эксплёатацыю, свае пакуты. Яны гавораць нам аб страшэннай лютасьці бязьлітаснага імпэрыялізму. Адзін кітайскі таварыш, праслухаўшы прамову аб рэпрэсіях, ужываемых у Заходняй Эўропе, расказаў аб масавых забойствах, якія ўжывае ўрад у яго краіне, каб зламаць рэвалюцыйны парыў паўстаўшых рабочых і сялян. Ён параўнаў гэтыя рэпрэсіі і прышоў да таго вываду, што перад тымі жахамі, якія робяцца над рабочымі і сялянамі Кітаю, усё, што робіцца ў Эўропе,—глупства.

На гэтым кангрэсе камуністычных партый выступалі рабочыя нэгры прадстаўнікі стамілённай масы, раскіданай па ўсёй паверхні зямное кулі. Іх бацькоў прадавалі, як быдла, і ня мала яшчэ ёсьць месцаў, дзе гэты гандаль ня спыняецца і да гэтага часу. У Маскве яны былі роўнымі з сваімі белымі братамі. Адзін з іх, амэрыканскі нэгр, гаварыў: «Але, я тут, прынамсі, магу гаварыць з белымі, тут я магу гаварыць аб сваім камуністычным ідэале, а ў Амэрыцы я ня маю права гаварыць ня толькі аб камунізьме, але нават проста гутарыць».

Усеагульны, усечалавечы характар, падрыхтоўваемы камунізмам рэвалюцыі, праглядае на гэтым кангрэсе рашуча ва ўсім. Ён сымбалізуецца прысутнасьцю на кангрэсе пралетарыяў усіх краін і рас, аб'яднаных братэрскім адзіным імкненьнем да барацьбы, адзіным, агульным для ўсіх вучэньнем, адзінай дысцыплінай. Вялізарныя посьпехі апошніх месяцаў адзначаюцца гэтым кангрэсам. З гэтага часу камуністычныя партыі будуць існаваць на ўсіх кантынэнтах ва ўсіх куточках зямное кулі. Можа быць некаторыя з гэтых кампартый яшчэ маладыя і нявопытныя, але якія-б яны ні былі, яны наводзяць страх на буржуазею, якая ўсюды прасьледуе іх у шмат якіх мясцох, заганяючы іх у падпольле. Яны ўжо дзесяткамі тысяч налічваюць свае ахвяры, загінуўшыя за справу камунізму.

Сярод тых краін, пралетарыят якіх упяршыню пасылае сваіх дэлегатаў на кангрэс Камінтэрну, трэба адзначыць Паўднёва-Амэрыканскія рэспублікі. Гэты вялікі кантынэнт, амаль такі-ж па разьмерах і па багацьцях, як Паўночная Амэрыка, служыць аб'ектам імкненьняў міжнароднага капіталізму. Да гэтага часу прамысловасьць была там мала разьвіта, і працоўныя гэтых краін належаць пераважна да сялянства, але гэтае сялянства падпадае с т р а ш э н н а й эксплёатацыі. Паўднёвая Амэрыка зрабілася ласым кавалкам, з-за якога люта змагаюцца паміж сабою Злучаныя Штаты і Англія, спрачаючыся адна з другой за землі, багатыя нафтаю, за фінансавае панаваньне над гэтымі краінамі і за ўладаньне іх транспартам.

У гісторыі сучаснага імпэрыялізму Паўднёвая Амэрыка павінна будзе адыграць вялікую ролю. Пралетарыят, які здабывае багацьці для капіталістаў гэтых краін, складаецца з індыйцаў, нэграў і эўрапейскіх эмігрантаў, галоўным чынам, грамадзян перанаселеных лацінскіх краін Гішпаніі і Італіі.

Рабочыя тут максымальна эксплёатуюцца, а капіталісты тут найбагачэйшыя і найагіднейшыя ва ўсім сьвеце.

Між тым да сучаснага моманту, і нават у часе V-га кангрэсу, толькі вельмі нязначныя паасобныя групы пралетарыяту і сялян мелі сувязь з Камінтэрнам. Сувязь з Масквой нямногіх паўднёва-амэрыканскіх таварышоў, якія заявілі аб сваім далучэньні да камунізму і К а м і н т э р н у, была в е л ь м і слабая. Зараз на VI кангрэсе прысутнічаюць ужо прадстаўнікі ўсіх краін гэтага вялізарнага кантынэнту. У прамежак часу паміж двума кангрэсамі быў склікан паўднёва-амэрыканскі сэкратарыят у Буэнос-Айрэсе, вельмі вялікім горадзе з двохмілёнпым насяленьнем, сталіцы Аргентынскай рэспублікі. Зараз, у Аргентыне, у Парагваі, у Бразыліі, у Чылі, Калумбіі, у Пэру, у Экўадоры, Мэксыцы ўсюды існуюць сапраўдныя камуністычныя партыі. За гэтыя гады пралетарскі рух, пад кіраўніцтвам Камінтэрну, меў поўны посьпех. Тое, што гаварылі на VI-м кангрэсе паўднёва-амэрыканскія дэлегаты, паказала, што гэтыя таварышы думаюць і дзейнічаюць аднолькава, у поўным адзінстве з рэвалюцыянэрамі ўсяго сьвету.

Нельга не падкрэсьліць вынікі гэтага поўнага адзінства, завяванага камуністычным рухам, які распаўсюджваецца на самыя далёкія і самыя адсталыя часткі нашай плянэты. Упяршыню ажыцьцяўляецца на справе вядомы лёзунг Маркса—«пралетары ўсіх краін, злучайцеся». Усіх краін без выключэньня. Адбіваючы сьветам савецкай рэвалюцыі, гэты лёзунг стаў жывой сапраўднасьцю. Па ўсім сьвеце расьсеялася прапагандысцкая рэвалюцыйная сетка, усюды ёсьць людзі, якія ідуць да яснай мэты: да вызваленьня сусьветнага пралетарыяту шляхам устанаўленьня дыктатуры пралетарыяту і пабудовы камунізму. І вось ужо месяц, як гэтыя людзі засядаюць у Калённай залі Маскоўскага Дому Саюзаў і вывучаюць разам спосабы дасягненьня гэтай вялізарнай мэты.

ПЕРАД ПРЫЗЫВАМ 1906 ГОДУ НАРАДЖЭНЬНЯ.

У МЕНСКАЙ АКРУЗЕ ПРЫЗЫЎ 1906 ГОДУ НАРАДЖЭНЬНЯ РАСПАЧЫНАЕЦЦА 5-ГА ВЕРАСЬНЯ.—ЗАРАЗ ПА УСІХ АКРУГАХ БССР ПРАВОДЗЯЦЦА КАНФЭРЭНЦЫІ ПРЫЗЫЎНІКОЎ І ІХ БАЦЬКОЎ.—ПРЫЗЫЎНІКІ ВЕЛЬМІ ЗАЦІКАЎЛЕНЫ ЖЫЦЬЦЁМ І БУДАЎНІЦТВАМ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ІМКНУЦЦА ХУТЧЭЙ ПАПАСЬЦІ Ў ЯЕ ШЭРАГІ

Бабруйшчына перад прызывам.

Дзеля набліжэньня прызыўнага апарату да насельніцтва, уся Бабруйская акруга сёлета падзеляецца на 5 прызыўных вучасткаў: г. Бабруйск—для Сьвіслачаўскага, Глускага і Парыцкага раёнаў—першая дадатковая камісія, у якой прымацаваны Бабруйскі раён і прызыўнікі г. Бабруйску. Жлобін—для Жлобінскага і Рагачоўскага раёнаў. Асіповічы—для Асіпавіцкага, Сьвіслаўскага і Старадароскага раёнаў. Слуцак—для Слуцкага, Старобінскага, Любаньскага і Чырвона-Слабодзкага раёнаў.

4-5-6 верасьня на ўсіх вучастках будзе праводзіцца жараб'ёўка. Як і ў мінулым годзе, у камісіі будуць зьяўляцца для жараб'ёўкі толькі абраныя прызыўнікамі асобныя ўпаўнаважаныя, рэшта прызыўнікоў могуць зьявіцца на пункты толькі па свайму жаданьню.

Пры жараб'ёўцы абавязкова будуць прысутнічаць прадстаўнікі сельсаветаў і РВК. Выцягнутыя білеты запісваюцца ў асобную кнігу, а потым праз сельсаветы выдаюцца асабіста кожнаму прызыўніку. Прызыўнік кожны, атрымаўшы білет, будзе ведаць, калі яму трэба зьявіцца на мэдыцынскі агляд, які па акрузе распачнецца 11-га верасьня.

Часу да пачатку прызыву засталося вельмі мала. Райкомы, райвыканкомы, прафесыянальныя арганізацыі павінны падрыхтавацца да прызыву. Да гэтага часу ня ўсюды яшчэ праведзены шырокія сходы прызыўнікоў.

Трэба скарыстаць час дзеля правядзеньня падрыхтоўкі і выкананьня тых дырэктыў, якія дадзены былі мясцом у сувязі з прызывам.

Менская акруга рыхтуецца.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам начальнік мабілізацыйнага аддзелу Менскага акруговага ваенкамату тав. Спаткай паведаміў наступнае аб надыходзячым прызыве сёлетняга году.

— Сёлета прызываецца моладзь 1906 году нараджэньня, а таксама тыя катэгорыі, якія атрымалі адтэрміноўкі ў мінулых прызывах з прычыны хваробы ці для сканчэньня навучальнай установы. 5-га верасьня распачынаецца жараб'ёўка. Каб усім прызыўнікам ня трэба было дарэмна марнаваць час, прызыўнікі на спэцыяльных сходах абіраюць упаўнаважаных, якія будуць цягнуць жараб'ёвыя білеты за ўсіх. Жараб'ёўка будзе праводзіцца на наступных прызыўных вучастках: Менск, Барысаў, Пухавічы, Смалявічы, Койданава і Грозава. Ільготнікі 1-га разраду зусім вызваляюцца ад жараб'ёўкі.

Пасьля жараб'ёўкі распачнецца мэдыцынскі агляд прызыўнікоў. У Менску 11-га верасьня распачнецца мэдыцынскі агляд прызыўнікоў, якія скончылі сярэднія і вышэйшыя навучальныя ўстановы, а на іншых пунктах —з 17-га верасьня.

Пасьля мэдыцынскага агляду прызыўнікі будуць залічаны ў кадравыя часьці. У залежнасьці ад таго, у якую часьць прызыўнік будзе залічан, будзе давацца водпуск ад 3-х да 20-ці дзён. Вось гэта павінен памятаць прызыўнік, і яму трэба своечасова падрыхтавацца да прызыву.

Што-ж датычыцца розных ільгот, то разгляд іх ужо закончан, і сьпісы прызыўнікоў, якія атрымалі ільготы, разасланы РВК для апублікаваньня.

Я ўпэўнен,—адзначыў т. Спаткай,— што прызыўнік 1906 году разумее задачы чырвонаармейца, і што ён добра ўцяміў гэту ганаровую годнасьць, якую носяць толькі працоўныя. Прызыўнікі 1906 году не дапусьцяць у сваіх шэрагах дэзэртырства, сымуляцыі і ўсяго таго, што ганьбіць чырвонага байца.

Наш лёзунг—своечасовая і стопроцантная яўка.

Бадзёра чакаем прызыву.

(Глускі раён).

5-га жніўня ў Слабада-Германаўскім сельсавеце адбылася канфэрэнцыя прызыўнікоў 1906 году нараджэньня і іх бацькоў.

На канфэрэнцыі быў заслухан даклад на тэму—«Чырвоная армія і задачы прызыўнікоў». Па дакладу было зададзена шмат пытаньняў, з якіх відаць, што прызыўнікі вельмі зацікаўлены будаўніцтвам і жыцьцём Чырвонай арміі і імкнуцца хутчэй папасьці ў яе шэрагі.

Пасьля дакладу выступалі сталыя сяляне, якія абмалёўвалі цяжкі скутак прызыўніка ў старыя часы і спыніліся на тым, з якім захапленьнем зараз моладзь імкнецца ў Чырвоную армію.

З самага пачатку і да канца канфэрэнцыя насіла дзелавы характар. Настрой у прызыўнікоў бадзёры.

Набор у вайсковыя навучальныя ўстановы.

Гомель, 17-8. У акруговую вэрбовачную камісію падана 240 заяў для набіраньня ў вайсковыя навучальныя ўстановы. З 20 жніўня ў камісіі пачнецца адбор кандыдатаў. Вынікі адбору будуць абвешчаны к 1 верасьня.

2-ая ПАЗЫКА ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ.

Ніводнага працоўнага без аблігацыі пазыкі.

Пленум Менскага гарсавету аб пазыцы.

[illegible]

На 35.000 руб.

За тры дні папярэдняя падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых фабрыкі «Меншвей» дала 35.000 руб. Фабком фабрыкі «Меншвей» мяркуе давесьці падпіску да 50.000 руб.

Саматужнікі падпісваюцца.

Менская трыкатажная саматужная арцель, дзе працуюць 14 рабочых, падпісалася на 1000 рублёў на 2-ю пазыку індустрыялізацыі.

РАБОЧЫЯ НАПЕРАДЗЕ.

ГОМЕЛЬ, 17-8. Падпіска на пазыку ідзе скорым тэмпам. На заводзе «Пралетары» сума падпіскі ўжо дасягнула 15600 р., на абутковай фабрыцы „Труд"—5 тысяч р., на заводзе «Двигатель Революции»—9000 р., калектыў [illegible] падпісаўся на 1500 р., [illegible]—1200 руб., ЦРК—5000 р., арцелі мэталістаў—2000 руб.

Многія калектывы праводзяць дадатковую падпіску на пазыку. На фабрыцы «Везувий» разгорнута падпісная кампанія. Рабочыя ахвотна падпісваюцца на пазыку.

За дзень—1000 руб.

15-га жніўня на пабудове 70-ці кватэрнага дому на Унівэрсытэцкай вул. адбыўся сход рабочых па пытаньню аб рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі. Сход пастанавіў аднагалосна падпісацца на пазыку.

Першы дзень падпіскі даў звыш 1000 р.

ПРЫКЛАДНЫЯ РАБОЧЫЯ.

(Завод імя Леніна, Н.-Барысаў).

Наш завод першы правёў даклад на агульным сходзе аб пазыцы. Дакладчык з боку падрабязна растлумачыў значэньне пазыкі. Шмат выступала ў спрэчках; падкрэсьлівалі неабходнасьць і выгаду захоўваньня пазыкі на руках.

Не гледзячы на тое, што сход пастанавіў падпісацца ўсім ня менш, чым на 50 проц. месячнага акладу, рабочыя і работніцы адразу-ж падпісаліся на поўны месячны аклад і нават больш. Шкада толькі, што завод стаў на рамонт, а рабочыя пайшлі ў водпуск; усё-ж за паўтара дні падпісалася 60 проц. рабочых, астатнія падпішуцца па звароце з водпуску.

Рашаючае значэньне ў папулярызацыі пазыкі [illegible] добры даклад.

На гэты бок асабліва трэба зьвярнуць увагу пры папулярызацыі пазыкі ў вёсцы.

Вясковага актыву для гэтага не хапае. Неабходна мабілізаваць шэфаў. Але для гэтага неабходна зусім іншая ўвага да шэфаў з боку партыйных органаў, чым было дагэтуль.

Падпіска прайшла пасьпешна.

Пасьпешна прайшла падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі сярод служачых Белшклатрэсту. Падпісаліся ўсе 28 супрацоўнікаў на суму 3330 руб.

На 200 проц. месячнага акладу.

Папярэдняя падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі сярод супрацоўнікаў Беларускай Дзяржаўнай Бібліятэкі за першы дзень дала 755 руб. Ужо падпісалася 20 чал. Некаторыя супрацоўнікі падпісаліся на поўны месячны аклад і звыш. Служачы Харытановіч падпісаўся на 200 проц. месячнага акладу.

ЗА ПЯЦЬ ДЗЁН—57500 РУБ.

БАРЫСАЎ. За апошнія пяць дзён рэалізавана пазыкі ў горадзе 57500 руб. Рэалізацыя пазыкі асабліва пасьпяхова прайшла на гуце [illegible].

Усе пазыку падтрымаем.

ДУБРОЎНА. 17-8. Калектыў працаўнікоў Дубровенскага райвыканкому падпісаўся на 1500 руб.—100 проц. месячнай пэнсіі. Разгортваецца падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі і сярод працаўнікоў іншых раённых устаноў. Агульны голас—усе новую пазыку падтрымаем.

Заданьне выканаем.

ВІЦЕБСК. 17-8. Акруговая камісія садзейнічаньня рэалізацыі 2 пазыкі індустрыялізацыі вызначыла для рэалізацыі ў віцебскіх мясцовасьцях 255000 руб. Гэта сума ўжо разьмеркавана па раёнах. Ёсьць усе падставы меркаваць, што заданьне гэта будзе выканана на ўсе 100 проц.

Рабочыя Асінстрою не адстаюць.

ВЫДРЫЦА, 17-8. Агульны сход рабочых Асінстрою аднагалосна пастанавіў падпісацца на 2-ю пазыку індустрыялізацыі. Рабочыя гаварылі, што яны не адстануць ад іншых працоўных і падпішуцца на 100 проц. месячнага заработку. Падпіска ўжо распачалася і павінна даць десыць буйную суму.

Разам са ўсімі.

ВІЦЕБСК, 17-8. Цэлы шэраг рабочых [illegible] заводу падпісваецца на 2 пазыку індустрыялізацыі на 200 і 300 проц. свайго месячнага заробку. Ужо падпісалася 120 рабочых на 8000 руб. і мы на гэтым ня спынімся,—кажуць рабочыя.—Разам з усімі працоўнымі прымем актыўны ўдзел у рэалізацыі пазыкі,—гавораць рабочыя.

Сяляне—першыя падпісчыкі на пазыку.

Бабруйск, 17-VIII. У Чырвона-Слабодзкім раёне ў Семяжоўскім паштовым аддзяленьні пачалі падпісвацца на 2-ую пазыку індустрыялізацыі сяляне. У першы дзень падпісалася некалькі сялян кожны па 5 рублёў.

156 чалавек—на 11500 р.

ГОМЕЛЬ, 17-8. Мэханічны цэх галоўных чыгуначных майстэрняў дае прыклад іншым цэхам. Так па гэтаму цэху на пазыку падпісалася 156 рабочых на 11500 р.

Пачалася падпіска.

Учора адбылася нарада ўсяго прафактыву, на якой было разгледжана пытаньне аб рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі.

Гэта пытаньне было спаткана добра, ухвалілі зараз-жа распачаць падпіску, а прафактыву падпісацца на пазыку зараз на 100 проц. заработку, што і было зроблена. Усе прысутныя на нарадзе падпісаліся на 100 проц. сваёй пэнсіі. Трэба толькі не паслабляць увагі тэмп у падпіскі на пазыку.

Смалявічы, Меншчына.

Рабочыя сьпяшаюцца падпісацца.

БАБРУЙСК, 17-8. Падпіска сярод рабочых бабруйскіх фабрык і заводаў у поўным разгары. Так, рабочыя пільні № 6 у першы-ж дзень падпісаліся на 4895 руб., рабочыя будаўніцтва дрэваапрацоўчага камбінату—на 8000 р., на сьпіртагарэлачным заводзе падпіска дала 3200 руб., рабочыя пільні № 7 падпісаліся на 5800 р. Такія-ж зьвесткі ідуць і з усіх іншых заводаў, прадпрыемстваў і ўстаноў.

Трэба падцягнуцца.

Папярэдняя падпіска на пазыку індустрыялізацыі сярод служачых Белмэдгандлю за першы дзень дала 1000 р. Падпісалася 14 чал.

Добры прыклад.

ОРША, 17-8. Камісія садзейнічаньня рэалізацыі пазыкі на заводзе «Чырвоны Кастрычнік» шырока разгарнула працу. За першыя дні сабрана падпіскі на пазыку індустрыялізацыі больш як на 3000 р. Некаторыя рабочыя, як, напрыклад, т. т. [illegible]шэвіч, Сьвінкін і вучань Каяўза, падпісаліся на 250 проц. месячнага заробку. Трэба і іншым браць прыклад з гэтых сьвядомых таварышоў.

Жыцьцё і праца асьветніка.

АСЬВЕТНІКІ ДАПАМОГУЦЬ У РЭАЛІЗАЦЫІ II ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ.

Другая пазыка індустрыялізацыі, якая выпушчана дзяржаваю на паўміліярдную суму рублёў і якая будзе рэалізавацца на працягу ўсяго двох месяцаў—верасьня і кастрычніка, патрабуе надзвычайнай напружанасьці ўсяе савецкае грамадзкасьці пры правядзеньні кампаніі разьмяшчэньня яе сярод працоўных.

Зразумела, што ў гэтай вялікай, надзвычайна важнай працы па рэалізацыі пазыкі значнае месца павінен заняць асьветнік, асабліва вясковы настаўнік, бо II-ая пазыка індустрыялізацыі разьлічана для разьмяшчэньня ня толькі сярод рабочых і служачых, але і сярод сялянства.

Прафорганы асьветнікаў загадзя павінны падрыхтавацца да правядзеньня кампаніі па распаўсюджаньню пазыкі індустрыялізацыі як сярод членаў саюзу, так і сярод насельніцтва. Неабходна скласьці пры ўсіх праворганах спэцыяльныя камісіі садзейнічаньня рэалізацыі пазыкі, абгаварыць на сваіх пасяджэньнях практычныя мерапрыёмствы працы камісій і паставіць на бліжэйшых саюзных канфэрэнцыях пытаньні распаўсюджаньня пазыкі сярод членаў саюзу і насельніцтва.

Задача кожнага асьветніка—у першую чаргу паказаць прыклад і самому падпісацца на пазыку. Мэта пазыкі кожнаму асьветніку вядома: гэта мэта—узьняцьце на вышэйшую ступень нашай прамысловасьці і сельскай гаспадаркі, падняцьце культурнасьці шырокіх працоўных мас.

Зразумела, што падпіска на пазыку індустрыялізацыі зьяўляецца справай дабрахвотнай, а не прымусовай. Усякія мэтады прымусовага характару пры разьмяшчэньні пазыкі сярод членаў саюзу і насельніцтва павінны быць адкінуты.

Узяты саюзамі напрамак—месячная пэнсія рабочага і служачага—у пазыку дзяржаве, задача не асабліва цяжкая, асабліва калі прыняць пад увагу, што гэта сума кожным, хто падпісаўся на пазыку, будзе выплачвацца на працягу 8 месяцаў.

У часе правядзеньня рэалізацыі ранейшых пазык унутры саюзу асьветнікі ня былі апошнімі ў параўнаньні з іншымі саюзамі; зразумела, і цяпер асьветнікі не адстануць ад іншых саюзаў і дадуць дзяржаве ў пазыку сваю месячную пэнсію.

Поруч з гэтым перад асьветнікамі вёскі стаіць задача дапамагчы адпаведным органам у рэалізацыі пазыкі сярод сялянства. Тут ад асьветніка патрабуецца, каб ён праз школу, хату-чытальню, праз сялянскія сходы растлумачыў сялянству карысьць пазыкі як для дзяржавы, так і для самога селяніна.

Другая задача—прыняць удзел у распаўсюджаньні пазыкі сярод сялянства, быць контр-агентам рэалізацыі. Масы асьветнікаў і ў гэтай працы прымуць актыўны ўдзел і дапамогуць рэалізацыі пазыкі сярод насельніцтва.

ЯЗ. МАЦЮКЕВІЧ.

Экскурсійны мэтад у комплекснай сыстэме выкладаньня.

Пытаньне гэта ня новае ў нашай савецкай пэдагогіцы, але ў некаторых школах настаўнікі ня досыць грунтоўна яго разумеюць. Гэта перашкаджае ўводзіць яго ў жыцьцё школы. Кожны настаўнік яшчэ перад пачаткам навучальнага году павінен прыдумаць належны для распрацоўкі гадовы матар'ял, вызначыць галоўныя тэмы, патрабуючыя практычнай перапрацоўкі, і адначасова мець на ўвазе аб'ект, які-б дапамог настаўніку зьвязаць тэорыю з практыкай.

Мэты гэтай часткова лёгка дабіцца праз экскурсіі.

Экскурсійны мэтад, пры правільным яго разуменьні, мае дадатныя бакі: ён дапаможа настаўніку абудзіць у вучня цікавасьць да вывучаемага прадмету, жывой, або ня жывой прыроды. Разгорне ў дзіцяці крытычны погляд на чытаемае ім уласна і ўспрымаемае з боку.

Зробіць вучня ўпэўненым у яго працы і наогул прывучыць малады арганізм успрыняць ім з акаляючага жыцьця правяраць на фактах, а потым толькі лічыць сапраўднасьцю.

Пры нядбайных адносінах настаўніка да пастаноўкі школьнай справы гэты мэтад зробіцца простым марнаваньнем часу, дарэмнай прагулкай вучняў, або зусім непэдагагічным выпадкам у сыстэме школьнага выхаваньня, які заціраe аўтарытэт школы ў вачох насельніцтва.

Прыкладна, такі выпадак меў месца ў 1927-28 нав. годзе ў школе 7-мігодцы на Полаччыне. Настаўнікі трох першых груп малодшага канцэнтру павялі вучняў на экскурсію прагулку, з якой вучань 8 год прышоў з паломанай рукой. Факт гэты інспэктарыяту невядомы, памылка нявыпраўлена. Магчыма спадзявацца, што такі выпадак будзе мець месца ў 1928-29 нав. годзе, калі на гэта ня будзе зьвернута ўвага з боку інспэктарыяту Асьветы і загадчыка школы.

Экскурсійны мэтад у комплекснай сыстэме выкладаньня патрабуе вялікай увагі.

Зоркі.

Школы бяз мэтодык.

Канчаюцца летнія канікулы, час адпачынку настаўніцтва; надыходзіць пара сур'ёзнай і цяжкай працы. К гэтаму часу школа павінна быць гатовай, гэта значыць, павінен быць зроблен належны рамонт як самой школы, так і мэблі, у праціўным выпадку здароўе вучняў і настаўніка падлягае небясьпецы і ў выніку—не навука, а пакута. Ну, але з гэтай справай можна яшчэ мірыцца; ненармальнасьць з гэтага боку заўважваецца не ва ўсіх школах.

Вось справа з пэдагагічнай і мэтадычнай літаратурай у школах, можна сказаць, бядовая, а паміж іншым, ужо ступнуў у школьныя дзьверы навучальны год.

Спынімся на сучасных мэтодыках, (настольных кнігах) як роднай мовы, матэматыкі, прыроды, геаграфіі і г. д. ды паглядзім, ці мае іх наша вясковая школа. Ня мае, а калі і мае, дык толькі лічаная школа, больш правільна [illegible]

[illegible] стойных заняткаў вучняў пры навучаньні пісьму і чытаньню. Страхаў кажа, што, галоўным чынам, самастойныя практыкаваньні вучняў павінны прысьвячацца чыстапісаньню; яму (чыстапісаньню) наогул павінна ўдзяляцца больш часу, бо толькі пры такой умове магчымы здавальняючыя вынікі ад сумеснага навучаньня пісьму і чытаньню. Ня ведаю, наколькі жыцьцёвы прыведзены прыклад, ня ведаю таксама, наколькі ён падыходзіць як прыём пры навучаньні пісьму-чытаньню, але добра ведаю, што прыхільнікі Страхава ёсьць.

А вось яшчэ другі прыклад: парадак навучаньня пісьму літараў. Згодна гэтаму парадку, увесь альфабэт разьбіваецца на чатыры групы. Да першай групы належаць літары, асноўнымі элемэнтамі якіх зьяўляецца простая рыска з закругленьнем зьнізу: і, й, п, ш, ц, л, м, ь, ы, н. Да другой групы літары,—асноўным элемэнтам якіх зьяўляецца рыска з закругленьнем зьверху і рыска з закругленьнем зьверху і зьнізу: г, п, т, р, у, к. Да трэцяй групы павінны быць аднесены літары, якіх асноўны элемэнт складаюць паўавалы-левы і правы с, е, в, ч, э, з, х, ж. І да чацьвертай групы павінны быць аднесены літары, у якіх [illegible] другое г. д. Ці патрэбна гэта дзяленьне? А калі патрэбна, тады колькі будзе груп пры мэтадзе цэлых слоў?

А ўзяць хоць-бы тлумачальнае чытаньне цэлых артыкулаў. Яно праводзіцца так, як каму ўздумаецца, а паміж іншым, тут могуць быць тры выпадкі: 1) тлумачэньні артыкулу можа быць пры самым прачытваньні, 2) перад чытаньнем артыкулу і 3) пасьля чытаньня. Ня маючы пад рукамі мэтодыкі, настаўнік зьбіваецца з дарогі, блытаецца, бо вядома, ня ведае, які прыём больш падыходзіць да таго ці іншага артыкулу.

Вось з якімі фактамі прыходзіцца (ды ці толькі з такімі) у сваёй штодзённай працы сустракацца вясковаму настаўніку. Пара ўжо адпаведным органам аб гэтым падумаць і забясьпечыць кожную школу новай пэдагагічнай літаратурай, новымі мэтодыкамі, бо ў іншым выпадку наша праца ў школе не дасягне мэты.

АНТОН ЛЁСІК.

М. Койданава.

За нармальны навучальны год.

Практыка паказвае, што найбольш прадукцыйным у вучэбнай працы бывае пачатак і сярэдзіна вучэбнага году. Зразумела, пры нармальных умовах. Але вельмі цяжка стварыць у школе гэтыя нармальныя ўмовы. Вельмі часта мы позьнімся з рамонтам школьных будынкаў з-за несвоечасовага водпуску сродкаў на рамонт. Яшчэ горш справа з падручнікамі, якія ў ця[illegible]

[illegible] плектаваньне школ вучнямі, а таксама настаўнікамі. Школы папаўняюцца вучнямі на працягу ўсяго кастрычніка і нават лістапада месяца.

На своечасовае ўкамплектаваньне школ вучнямі трэба зьвярнуць увагу ня толькі інспэктуры нарасьветы і настаўнікам (у першую чаргу), але і сельсаветам, якія павінны быць адказнымі за належную культасьветную працу ў сельсаветах. Неабходна своечасова (у жніўні м-цы) паведаміць усё насельніцтва аб часе пачатку вучэбнага году і правілах прыёму. Пытаньні падрыхтоўкі да пачатку вучэбнага году павінны ставіцца на пленумах сельсаветаў, на сходах сялян паасобных вёсак і г. д. Насельніцтву павінна быць вытлумачана ўся важнасьць і неабходнасьць своечасовай пасылкі дзяцей у школы.

Усякія распараджэньні адносна вучэбных пляноў, праграм і мэтадаў працы ў школах атрымоўваюцца не перад пачаткам вучэбнага году, а ўжо тады, калі праца распачнецца і наладзіцца. Уносіцца перабой. Прыходзіцца перастройвацца. А гэта ўжо ня добра для самой працы і яшчэ горш у выхаваўчых мэтах. Пляны і праграмы павінны быць дадзены своечасова.

Ні ў якім разе не пазьней, чым за тыдзень да пачатку заняткаў, неабходна з настаўніцтвам правесьці вытворчыя канфэрэнцыі дзеля дэтальнага абгаварэньня сыстэмы заняткаў, праграм і мэтадаў працы. Прыклад. У мінулым годзе выпушчаны комплексныя праграмы для аднакамплектных школ. А праводзяцца яны ў жыцьцё? За рэдкімі і рэдкімі выключэньнямі. Чаму? Бо [illegible]

Наогул, да пачатку вучэбнага году неабходна стала вырашыць усе гаспадарчыя, арганізацыйныя і праграмна-мэтадычныя пытаньні, каб працу ў школах можна было распачаць своечасова і нармальна.

В. Самцэвіч.

Ратуйце, памерзьнем.

(УНІТАЛЬЯНСКАЯ ШКОЛА, БАРЫСАЎСКАГА РАЙЁНУ).

Чатыры гады будавалі нашу школу. Будоўля яе (апроч лесу, каменьня, пяску, гліны, дастаўкі ўсялякага матар'ялу, што бясплатна выконвалася сялянамі) абайшлася звыш 10 тысяч. Сьпяшаліся скончыць да дзесяцігодзьдзя Кастрычнікавай рэвалюцыі, сьпяшаючыся праводзілі працу... А ў сьпеху шмат чаго не зрабілі. І да адзінаццатай гадавіны Кастрычніка школа застанецца стаяць дзіравай, незакончанай, хоць ужо адну зіму ў ёй і займаліся. Займаліся!.. але як?!. Аб гэтым добра ведаюць толькі настаўнікі гэтай школы, вучні ды бацькі вучняў, бо астатнім прыходзілася цэлымі месяцамі цацкацца са сваімі захварэўшымі дзяцьмі.

Прабегшы 3-4 вярсты да школы, дзяцюк, замест цёплай клясы, пападае ў такую, што дух займае. Усе ціснуцца да печы; падымаецца бойка. Больш моцныя—грэюцца каля печ, сярэднія—гарцуюць па калідорах клясы, а слабейшыя ды дзяўчаты—набіваюцца ў кватэру настаўнікаў і разам з імі грэюцца на печы.

Ці да навукі тут? І ня дзіва, што школу наведвала толькі $^1/_3$—$^1/_4$ усяго ліку вучняў; ня дзіва, што большая палова перахварэла прастудай (а адзін і памёр); ня дзіва, што зьявілася пошасьць, школу зачынялі на месяц.

Падыходзе новы навучальны год. Праз месяц распачынаюцца заняткі. Трэба падрыхтавацца да вучобы, да зімы, да маразоў. Што-ж зроблена ў нашай школе? Нічога! Сьцены, як стаялі дзіравымі, так і застаюцца стаяць; дроў як ня было, так і няма; столь разьмылі дажджы, мох са сьцен павыдувалі ветры.

На ўсе просьбы аб водпуску 150-200 р. на канапатку ўсяго школьнага будынку, Барысаўскі РВК адказвае адным:

«Няма грошы: рабеце самі, як хочаце і можаце!»

А школа сваіх сродкаў ні капейкі ня мае; насельніцтва, якое за 4 гады досыць нагаравалася над школай, ужо адмаўляецца ёй дапамагаць.

П. САМ.

ЗА ПАВЯЛІЧЭНЬНЕ ЎРАДЖАЮ.

У сучасны момант, калі абгаварваюцца розныя мерапрыёмствы для павялічэньня ўраджаю, усякі раз паўстае пытаньне аб неабходнасьці арганізацыі мерапрыёмстваў па ахове расьлін ад шкоднікаў, аб неабходнасьці мець пры зямельных органах кадры спэцыялістаў-энтамалёгаў, якія праводзілі-б практычную працу на мясцох, бо ўскладаць яе на плечы аграномічнага пэрсаналу, праводзячага культурна-гаспадарчыя мерапрыёмствы немагчыма—гэтая праца патрабуе шмат часу і спэцыяльных ведаў.

Наколькі гэтае пытаньне зьяўляецца сур'ёзным і насьпеўшым, падамо наступныя лічбы аб стратах сельскай гаспадаркі ад розных шкоднікаў за межамі і ў нас.

У Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах, дзе тэхніка сельскай гаспадаркі стаіць непараўнана вышэй, як у нас, дзе штогод вядзецца барацьба са шкоднікамі, сярэднія гадавыя страты ўраджаю галоўнейшых зерневых культур ад адной толькі галаўні (сажы) даходзяць да 100 мільёнаў чацьвярцей, а ў 1917 г. па вылічэньні Гелертэра—550 мільёнаў чацьвярцей.

У Нямеччыне паражэньне мокрай галаўнёй пшаніцы на 30 проц. было ў 1916-17 г. г. звычайным зьявішчам, а ў некаторых мясцох даходзіла да 50 проц. і нават да 70 проц. Апошнія лічбы зьяўляюцца звычайнымі і для Савецкага Саюзу. Напрыклад, яшчэ ў 1915 годзе Астраханская станцыя аховы расьлін адзначае, што ў адным толькі Царавускім павеце, Астраханскай губ., мокрая галаўня пшаніцы зьнішчыла да 50 проц. ураджаю.

Водлуг вестак Туркестанскай энтамалёгічнай станцыі, паражэньне пшаніцы цьвёрдай галаўнёй у 1923 г. у некаторых мясцох даходзіла да 70 пр. і нават вышэй, прычым сярэдняя паражонасьць на 114.073 дзес. выявілася ў 42 проц. Водлуг даных дасьледваньня, праведзенага Фітопаталёгічным аддзелам Харкаўскай Сельска-гаспадарчай Дасьледчай Станцыі, у розных мясцовасьцях Харкаўскай вобласьці ў 1920, 1921 і 1922 г. г. паражонасьць галаўнёй хісталася ў шырокіх межах, даходзячы: яравая пшаніца да 43 пр., авёс—45 проц., проса—34 проц., ячмень—28 проц. і г. д. Сярэдняя-ж паражонасьць за тры гады вылічваецца так: яравая пшаніца—20,5 проц., авёс—16,5 проц., проса—12 проц., ячмень—5 проц. Дасьледваньне Варонежскай, Тамбоўскай, Курскай і інш. губэрняў гэтага райёну даюць такія-ж лічбы.

Розныя кузуркі прыносяць ня меншую шкоду. Азімая соўка за адзін 1907 г. у 15 губэрнях сярэдняй чорназемнай паласы прынесла страт на 75 мільёнаў руб. золатам. Хлебны жук-кузька па 11 губэрнях у 1912 г. на 60 мільёнаў руб. і амаль на такую суму лугавы матылёк.

Водлуг вестак Ніжагародзкай Дасьледчай Станцыі аховы расьлін у 1922 г. ад аднаго толькі яблыневага кветаеда недабрана на Ніжагародзкай губ. 3 мільёны пудоў яблык. Страты садоўніцтва па ўсёй РСФСР складаюць штогод да 40 мільёнаў руб. золатам, што пры 370 тыс. дзес. саду дае 108 руб. на адну дзесяціну.

На ўсёй РСФСР страты ад розных шкоднікаў сельскай гаспадаркі вылічваюцца ў два міліярды руб. Нават у Амэрыцы, дзе вельмі добра пастаўлена барацьба са шкоднікамі, штогодняя страты складаюць 3468 мільёнаў руб. (1272 мільёны даляраў).

На Беларусі пытаньне эканамічнага значэньня шкоднікаў высьветлена пакуль што вельмі слаба.

У матар'ялах Менскай Дасьледчай Станцыі аховы расьлін (М. М. Пілько «Да характарыстыкі эканамічнага значэньня шкоднікаў на Беларусі») знаходзім наступныя весткі.

З шкоднікаў, якія найчасьцей шкодзяць палявым расьлінам, адзначаюцца гесенская і шведзкая мухі. На Менскай Балотнай Станцыі ў 1924 г. пашкоджаньне пасеваў паказанымі мухамі складала 51,8 проц. У саўгасе Крычына, на Барысаўшчыне, у той-жа год шведзкай мухай было пашкоджана 50 проц. пасеваў. Страты ад гэтых дзьвюх мух, згодна вылічэньняў Б. А. Бранцава, былога асыстэнта Беларускай С.-Г. Акадэміі, хістаюцца ад 5 да 10 пуд. на дзесяціну, што складае ад 833 тысяч да 1666 тыс. пудоў зерня ў год.

Значную шкоду прыносіць зялёнавочка. Згодна падліку, зробленага на палёх Менскай Агранамічнай Дасьледчай Станцыі, пашкоджаньне зялёнавочкай складае 8—20 проц пасеваў, ячмень позьняга засеву—на 70 проц. Трыпсы шкодзяць штогод ад 4 проц. да 70 проц. аўсу.

Гародніцтва церпіць яшчэ больш страты. Асабліва церпіць на гародах капуста, галоўнейшая гародняя расьліна, займаючая ў БССР да 25 проц. плошчы гародаў. Устаноўлена, што ў Ленінградзкай і Маскоўскай губэрнях адна толькі капусная муха пашкоджвае штогод 15-30 проц. капусты. Згодна досьледаў Менскай Станцыі аховы расьлін, у саўгасе Прылукі, Самахвалавіцкага раёну, і ў калектыве «Чырвоны чыгуначнік» недабор ураджаю капусты ад памянёнай мухі складаў у 1925 г. 25 проц. А хто ня ведае капуснай вусені, якая штогод паядае ўсё лісьце на капусьце, і іншых шкоднікаў гароду? Наогул, згодна даных, недабор ураджаю з гародаў складае ня менш 20 проц. Гэта значыць, што на Беларусі, пры валавым зборы гародніны ў 40 мілн. пудоў, шкоднікі зьядаюць у год 10 мільёнаў пудоў, а лічачы па 20 кап. за пуд—на два міліёны руб. Што датычыцца садоўніцтва, то на Украіне і ў РСФСР лічаць, што штогодняя страты па гэтай галіне сельскай гаспадаркі складаюць 50 проц. валавага збору садавіны. Калі мы возьмем для Беларусі толькі 25 проц., дык тады недабор садавіны з садоў будзе складаць амаль два міліёны пудоў.

Калі падлічыць усё пашкоджаньне сельска-гаспадарчых расьлін грыбковымі хваробамі і кузуркамі, дык страты сельскай гаспадаркі БССР будуць складаць некалькі дзесяткаў міліёнаў рублёў у год.

Паводле гэтага, пытаньне аб ахове с.-г. расьлін павінна быць у цэнтры ўвагі зямельных органаў пры правядзеньні мерапрыёмстваў, накіроўваемых на павялічэньне ўраджайнасьці палёў, садоў і гародаў, а інакш усе тыя мерапрыёмствы па палепшаньні палявой, садовай і гародняй гаспадаркі, якія зараз праводзяцца, нічога ня варты, бо вынікі ад іх пойдуць на харчаваньне шкоднікаў.

У некаторых савецкіх рэспубліках на гэтую справу зьвернута ўвага. Так, напрыклад, пры Наркамземах РСФСР і Украіны маюцца спэцыяльныя аддзелы па ахове расьлін, якія распрацоўваюць практычныя мерапрыёмствы па барацьбе з шкоднікамі. Для ажыцьцяўленьня гэтых мерапрыёмстваў на мясцох маюцца абласныя і губэрскія станцыі з штатамі ад 6 да 10 спэцыялістаў-энтамалёгаў. Такіх станцый у РСФСР ёсьць 15, а на Украіне 5. Маюцца павятовыя энтамалёгічныя пункты, губэрскія і павятовыя і інструктары па барацьбе са шкоднікамі, арганізавана шмат перасоўных абозаў, арганізоўваюцца спэцыяльныя таварыствы па ахове расьлін ад шкоднікаў і інш. Маецца шэраг навукова-дасьледчых устаноў, якія займаюцца вывучэньнем шкоднікаў і спосабаў барацьбы з імі.

На Беларусі ёсьць толькі адна Менская Дасьледчая Станцыя па ахове расьлін, якая за 5 год свайго існаваньня прарабіла значную працу па вывучэньню шкоднікаў у розных раёнах, але, нажаль, дасягненьні яе не скарыстоўваюцца, яе досьледы не прасоўваюцца ў вёску; іншымі словамі— на Беларусі няма ніводнага спэцыяліста, які праводзіў-бы практычныя мерапрыёмствы на мясцох. Неабходна, як найхутчэй, увесьці ў штаты зямельных органаў Беларусі спэцыялістаў па барацьбе з шкоднікамі сельскай гаспадаркі, як гэта зроблена ў іншых савецкіх рэспубліках. Інакш тыя 15 тысяч рублёў, якія выдае дзяржава штогод на барацьбу з шкоднікамі, на ўтрыманьне Дасьледчай Станцыі і інш. ніколі не апраўдаюць сябе, а страты ад шкоднікаў будуць павялічвацца.

Н. Хабэнка.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

ЭКАНАМІЧНАЙ НАРАДЫ ПРЫ САВЕЦЕ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

аб абавязковым акладным страхаваньні ў сельскіх мясцовасьцях і гарадох БССР у 1928-29 апэрац. годзе.

На падставе пастаноў Савету Працы і Абароны за 13 ліпеня 1928 г. („Изв. ЦИК СССР і ВЦИК“ ад 28 ліпеня 1928 г. № 174), Эканамічная Нарада пры Савеце Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

Па сельскім акладным страхаваньні:

1. Захаваць на 1928-29 бюджэтны год у сельскіх мясцовасьцях і ў мястэчках БССР абавязковае акладное страхаваньне: будынкаў ад агню, сельска-гаспадарчых пасеваў ад градабіцьця, рагатай жывёлы і коняй ад падзяжу.

2. Увесьці на 1928-1929 апэрацыйны год на тэрыторыі Менскай і Бабруйскай акруг страхаваньне пасеваў ад вымачак і вымаразкаў дадаткова да страхаваньня іх (пасеваў) ад градабіцьця.

3. Устанавіць па акругах БССР наступныя цьвёрдыя будаўнічыя нормы (страхавыя сумы) па сельскім акладным страхаваньні:

НАЗВА БУДЫНКАЎ.	Страхавая сума (акладная норма ў руб.)
Па Аршанскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	110
3. Гумно з асецьцю (авін)	80
4. Гумно без асеці, клець (сьвіран), хлеў, адрына (пуня)	40
5. Сенцы пры хаце, крама, істопка (варыўня)	30
6. Манеж, павець, сушня, асець (ёўня)	20
7. Лазьня, кузьня	15
8. Падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопкі (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і інш. дробныя будынкі	10
9. Будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
Па Бабруйскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	225
2. Хата чатырохсьценная	125
3. Гумно без асеці і будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
4. Гумно з асецьцю (авін)	90
5. Сенцы пры хаце	40
6. Клець (сьвіран), хлеў, крама, адрына (пуня)	35
7. Манеж, істопка (варыўня), сушня, асець (ёўня)	25
8. Лазьня, кузьня	10
9. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	8
Па Віцебскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	115
3. Гумно з асецьцю (авін)	75
4. Гумно без асеці	65
5. Клець (сьвіран), хлеў, істопка (варыўня), крама, манеж, адрына (пуня)	35
6. Сенцы пры хаце	25
7. Сушня, асець (ёўня), лазьня, кузьня	15
8. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	8
9. Будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
Па Гомельскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны, хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	115
3. Гумно з асецьцю (авін)	80
4. Гумно без асеці	70
5. Клець (сьвіран), хлеў, сенцы пры хаце, крама, адрына (пуня)	30
6. Істопка (варыўня), лазьня, кузьня	15
7. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аметнік, аўчарнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	8
8. Будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
Па Менскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная і будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
3. Гумно без асеці	80
4. Гумно з асецьцю (авін)	55
5. Сенцы пры хаце, клець (сьвіран), хлеў, крама, адрына (пуня)	30
6. Істопка (варыўня), манеж, сушня, асець (ёўня)	20
7. Лазьня, кузьня	15
8. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	8
Па Магілеўскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	120
3. Гумно з асецьцю (авін) і будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
4. Гумно без асеці	70
5. Клець (сьвіран), хлеў, крама, манеж, адрына (пуня)	35
6. Сенцы пры хаце	25
7. Істопка (варыўня), сушня, асець (ёўня), лазьня, кузьня	20
8. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	8
Па Мазырскай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	115
3. Гумно з асецьцю (авін)	50
4. Гумно без асеці	45
5. Сенцы пры хаце	35
6. Клець (сьвіран), хлеў, крама, манеж, адрына (пуня)	25
7. Істопка (варыўня), лазьня, сушня, асець (ёўня), кузьня	15
8. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні і істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі пры доме і хаце (сенечкі) і іншыя дробныя будынкі	5
9. Будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100
Па Полацкай акрузе.	
1. Дом, хата на дзьве палавіны і хата пяцісьценная	200
2. Хата чатырохсьценная	110
3. Гумно з асецьцю (авін)	50
4. Гумно без асеці	45
5. Клець (сьвіран), крама, адрына (пуня)	30
6. Хлеў, істопка (варыўня), сенцы пры хаце	25
7. Манеж, сушня, асець (ёўня), лазьня, кузьня	15
8. Паветка, падпаветка, склеп, сьвінарнік, аўчарнік, аметнік, сенцы пры сушні, лазьні, істопцы (варыўні), дашчатыя прыбудоўкі (сенечкі) пры доме і хаце і іншыя дробныя будынкі	8
9. Будынкі прамысловых закладаў (усіх відаў млыноў, крупэрань, сукнаваленьн, ваўначосак і г. д.) без мэханічнага абсталяваньня іх	100

Увага: У тых выпадках, калі пры ўжываньні цьвёрдых будаўнічых норм страхавое забясьпечаньне цэлага двара (агульная страхавая сума) складзе менш 40 проц. яго страхавой ацэнкі, азначанай у страхавым дакуманце (лістку), дык замест цьвёрдых будаўнічых норм ужываюцца долевыя (процантныя) нормы ў разьмеры 40 проц. ад страхавой ацэнкі кожнай асобнай будыніны данага двара.

4. Тарыф прэміі (страхавы плацёж) па страхаваньню будынкаў ад агню ўстанаўляецца ў разьмеры 0,75 проц. (75 кап. са 100 руб. страхавой сумы).

5. Страхавы ўзрост для рагатай жывёлы і коняй устанавіць ад 2 з пал. год і старэй для ўсіх акругаў БССР.

6. Акладныя нормы (страхавыя сумы) ўстанавіць:

а) для рагатай жывёлы ў разьмеры 20 рублёў за галаву і

б) для коняй—30 руб. за галаву.

7. Тарыф прэміі (страхавы плацёж) устанаўляецца для ўсіх акруг для рагатай жывёлы—3,5 проц. (3 р. 50 кап. са 100 руб. страхавой сумы), або 70 кап. за галаву і для коняй—5,5 проц. (5 р. 50 кап. са 100 руб. страхавой сумы), або 1 руб. 65 кап. за галаву.

8. Акладныя нормы (страхавыя сумы) для пасеваў пры страхаваньні іх ад градабіцьця, а таксама ад вымачак і вымаразкаў (па Менскай і Бабруйскай акругах) устанавіць для акруг: Аршанскай, Бабруйскай, Віцебскай, Менскай і Магілеўскай па 20 руб на гэктар, а для акруг: Гомельскай, Мазырскай і Полацкай—па 15 р. на гэктар.

9. Тарыф прэміі (страхавы плацёж) устанаўляецца:

а) па страхаваньню ад градабіцьця ў акругах: Аршанскай, Віцебскай, Гомельскай Магілеўскай, Мазырскай і Полацкай—1,4 проц. (1 р. 40 кап. са 100 руб. страхавой сумы) і

б) па страхаваньню ад градабіцьця з дадатковай адказнасьцю ад вымачак і вымаразкаў у Менскай і Бабруйскай акругах—3,4 проц. (3 руб. 40 к. са 100 руб. страхавой сумы).

10. Для ўзносу страхавых плацяжоў устанавіць два тэрміны, якімі лічацца два апошнія тэрміны сплаты сельска-гаспадарчага падатку, вызначаныя абавязковымі пастановамі акруговых выканаўчых камітэтаў па раёнах і сельскіх саветах.

Да першага тэрміну (другі па сельска-гаспадарчым падатку) павінна быць унесена ня менш палавіны акладу, а да другога тэрміну (апошні па сельска-гаспадарчаму падатку) павінна быць унесена рэшта плацяжоў, калі яны ня былі цалкам унесены ў першы тэрмін.

11. Нясплачаная ў першы тэрмін сума акладу спаганяецца ў прымусовым (бяспрэчным) парадку, з налічэньнем пені ў разьмеры 0,2 процанты за кожны прапушчаны дзень па сканчэньні 5-ці дзён (ільготных) пасьля першага тэрміну. Нясплачаныя да канчатковага тэрміну страхавыя плацяжы спаганяюцца ў прымусовым парадку, прычым пеня, у разьмеры 0,2 проц. за кожны прапушчаны дзень, налічваецца безадкладна пасьля тэрміну.

Па сканчэньні бюджэтнага году далейшае налічэньне пені спыняецца.

12. Нядоімка мінулага году з налічанай на яе па 30 верасьня 1928 г. пеняй спаганяецца прымусова, незалежна ад тэрміну сплаты акладу 1928-29 г

Па гарадзкім акладным страхаваньні.

13. У гарадох БССР устанавіць на 1928 29 год віды абавязковага акладнога страхаваньня, прадугледжаныя п. п. 1-м і 2-м гэтае пастановы.

14. Акладныя нормы (страхавыя сумы) у гарадох па страхаваньню будынкаў ад агню ўстанавіць у разьмеры 50 проц. іх ацэнкі, але з тым, аднак, каб нормы гэтыя для жыльлёвых будынкаў не перавышалі 2500 рублёў для ўсіх гарадоў, апроча г. Менску, для якога ўстанаўляецца максімальная страхавая сума 5000 руб., а для халодных будынкаў 500 руб. ва ўсіх гарадох і ня былі ніжэй: 200 руб. для жыльлёвых будынкаў і 50 рублёў для халодных будынкаў.

У выпадку, калі ацэнка будынкаў будзе ніжэй паказаных мінімальных норм (200 р. для жыльлёвых і 50 руб. для халодных будынкаў), то страхавыя сумы вызначаюцца ў разьмеры страхавой ацэнкі будынкаў.

Увага. Тарыф прэміі (страхавы плацёж) установлен пастановай Савету Працы і Абароны за 13 ліпеня 1928 году («Изв. ЦИК СССР» ад 28-VII-28 г. № 174).

15. Акладныя нормы і тарыфы прэміі па страхаваньню: а) пасеваў ад градабіцьця для ўсіх гарадоў БССР, а таксама па страхаваньню пасеваў ад вымачак і вымаразак у гарадох Менскай і Бабруйскай акруг; б) рагатай жывёлы і коняй ад сьмерці—устанавіць такія-ж, як па сельскім акладным страхаваньні (п. п. 6, 7, 8 і 9 пастановы).

16. Страхавыя плацяжы ў гарадох павінны быць сплачаны ў парыядзе часу з 1-га кастрычніка па 31 сьнежня 1928 г. Нясплачаныя да 31 сьнежня 1928 г. страхавыя плацяжы залічаюцца ў нядоімку і спаганяюцца ў прымусовым (бясспрэчным) парадку, пры гэтым на нядоімку налічаецца пеня ў разьмеры 0,2 проц. за кожны прапушчаны дзень.

Старшыня Эканамічнай Нарады пры Савеце Народных Камісараў БССР М. Каркліні

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР М. Мароз.

14 жніўня 1928 году, г. Менск.

Галоўлітбел 302.

ХРОНІКА.

Прадстаўнікі Камінтэрну прыяжджаюць у Менск.

Згодна атрыманых вестак, 18 жніўня з Масквы выяжджаюць у Менск прадстаўнікі Камінтэрну ў складзе т. т. Домбаля, Круліkoўскага (Польшча) і Адамса (Амэрыка).

Палепшаньне сыстэмы с.-г. крэдыту.

[illegible]

Менскі дзень.

[illegible]

У Прэзыдыуме Менскага Акрвыканкому.

Упарадкаваньне мястэчак.

[illegible]

Надоімкі па акрузе.

[illegible]

Ліквідацыя пажарных страт у м. Дукора.

[illegible]

Бесельтрэст сыпць.

[illegible]

На барацьбу з самагонакурэньнем.

[illegible]

Праведзеньне месячніка „За грамату“ па Менскай акрузе.

[illegible]

Арганізацыя жыльлёва-будаўнічых кааператываў.

[illegible]

Закупка футравых тавараў на Ніжагародзкім кірмашы.

[illegible]

Дапамога т-ва „Прыхільнік дзяцей“.

[illegible]

Далегацыя на кангрэс КІМ'у.

[illegible]

Напярэдадні сьвяткаваньня МЮД'у.

[illegible] шырокага ўцягненьня ў ЛКСМ рабочай і батрацкай моладзі.

Распачаліся экзамены ў БДУ.

[illegible]

Падрыхтоўка да новага вучэбнага году.

[illegible] За позьнім часам справкі па дакладу перанесены на чарговае пасяджэньне пленуму.

Беларускі Цэнтральны Малочны Саюз.

[illegible] зьвязуляюца палепшаньне вытворча-арганізацыйнага боку малочай справы па БССР, а таксама лепш арганізаваць збыт малочных прадуктаў т-ваў.

Пашырэньне школы міліцыі.

У новым 1928-29 навучальным годзе усебеларуская школа міліцыі імя т. Фрунзэ пашыраецца з 67 да 100 чал., з увядзеньнем 3-х аддзяленьняў: першае для ст. міліцыянэраў з выпускам начальнікаў і пам. нач. раёнаў, другое—для малодшых міліцыянэраў з выпускам ст. міліцыянэраў і квартальных наглядальнікаў і трэцяе—для перападрыхтоўкі агентаў Крымінальнага Вышуку. Апошняе аддзяленьне будзе рабіць 2 выпускі ў год.

Пашырэньне птушынай справы ў БССР.

Згодна вестак сталага прадстаўніцтва БССР у Маскве, Дзяржплан Саюзу выказаўся за водпуск для БССР да канца бягучага гаспадарчага году на ўзмацненьне птушынай справы—210000 руб. у выглядзе безвароткай суды з Саюзнага бюджэту і 75000 руб. у выглядзе доўгатэрміновага крэдыту.

Вывучэньне шкодных рабакоў.

Наркамзем вызначыў спэцыяльныя сродкі на арганізацыю навуковай экспэдыцыі па вывучэньні гельмэнтолёгічных хвароб. Экспэдыцыя займецца вывучэньнем, якія рабакі выклікаюць хваробу ў людзей і ў жывёлы і якія меры трэба ўжыць у барацьбе з імі.

БССР на усесаюзнай спартакіядзе.

Усесаюзны рэкорд беларуса Лапідуса.

Тав. Лапідус (БССР) у жыму дзьвюма рукамі ўстанавіў новы ўсесаюзны рэкорд, выжаўшы 68 кіл. і 750 грам. Стары рэкорд - 68 кілё і 500 гр.

Перамога каманды БССР па гарадкох.

Каманда Беларусі ў гульні па гарадкох выйграла ў каманды Туркмэністану

Спаборніцтвы па барбе.

У першы дзень спаборніцтваў па барбе ў вазе мухі Тайц (БССР) правёў барбу ў нічыю з досыць моцным супраціўнікам т. Гузановым (цэнтр.-прамысловы раён).

Беларус Каралькевіч у вазе пяра таксама правёў схватку ў нічыю з Прывадавым (ЦПР).

У лягчэйшай вазе барба Вайніловіча (БССР) і Сьмірнова (цэнтр. прам. раён) таксама не дала выніку.

Затое ў паўцяжкай вазе т. Саўту (БССР) не пашчасьлівілася ў барбе з вельмі моцным барцом-масквічом Фаміным, які атрымаў перамогу на 3 м. 25 с.

У цяжкай вазе беларус Самковіч таксама лёг на 1 м. 24 с. пад ленінградцам Астахавым.

Каманда Беларусі па стральбе—на кляснын месцы.

У стральбе на 200 мэтраў з любой вінтоўкі па мішэні № 4 Беларусь заняла другое месца, выбіўшы 565 вочак з магчымых 600. На першым месцы РСФСР (580).

На трэцім месцы—Закаўказьзе і на чацьвертым—Украіна.

У індывідуальных спаборніцтвах т. Бяляеў (Беларусь) таксама заняў другое месца, выбіўшы 99 вочак з 100. На першым месцы—масквіч Сомарскі (100 з 100).

Па стральбе з баявой вінтоўкі на 300 мэтраў зноў на другім месцы (за РСФСР) Беларусь, выбіўшы 1459 вочак з 1800. Далей—Украіна, Закаўказьзе, Узьбэкістан і Туркмэністан.

Санітарны стан Менску нездавальняючы.

На апошнім пасяджэньні сэкцыі аховы здароўя Менскага гарсавету быў заслуханы даклад аб санітарным становішчы г. Менску.

Сэкцыя прызнала санітарнае становішча Менску нездавальняючым.

Сэкцыя прызнала неабходным правесьці кампанію прывівак супроць шкарлятыны як сярод арганізаваных, так і неарганізаваных дзяцей гораду.

З вывазам сьмецьця і бруду асэнізацыйныя абозы камгасу не спраўляюцца, і апошняму запрапанавана павялічыць абоз на 7 парных бочак. Плошчы рынкаў і дворы—асабліва камунальныя—вельмі дрэнна ачышчаюцца. Камгасу трэба будзе падумаць аб тым, каб выправіць гэты недахоп.

Сэкцыя запрапанавала камгасу прыняць меры да рэарганізацыі гандлю на рынках, пераабсталяваўшы апошнія і выдзеліўшы спэцыяльныя месцы для гандлю харчавымі прадуктамі.

Ня зусім здавальняючае санітарнае становішча і нашых грамадзкіх установаў—лазьняў, заезджых дамоў, гасьцініц, кіно і тэатраў, у якіх неабходна праводзіць перыядычна прафілактычную дэзынфэкцыю.

Зьвярнула ўвагу сэкцыя аховы здароўя і на тое, што трэба ўпарадкаваць пытаньне з вывазам сухога сьмецьця, асабліва ў цэнтральнай часьці гораду. Белжылсаюзу запрапанавана ў тэрміновым парадку разгледзець праэкт санітарнага ўпарадкаваньня і правесьці яго ў жыцьцё.

Колькасьць пакусаных у горадзе шалёнымі сабакамі досыць вялікая, а таму адпаведным установам трэба будзе падумаць аб узмацненьні барацьбы з бадзяжнымі сабакамі.

У заключэньне неабходна сказаць, што палепшыць санітарнае становішча гораду можна будзе толькі агульнымі сіламі самога насельніцтва. Наша насельніцтва павінна памятаць аб тым, што, эканомячы капейкі на ўтрыманьне ў чыстаце двароў, вуліц і кватэр, яно тым самым дае добрую глебу для распаўсюджваньня пошасных хвароб, а барацьба з імі ўжо каштуе буйных сродкаў.

Навучыліся экспартаваць.

Экспарт лясных матар'ялаў Белдзяржгандаль распачаў з лютага 1928 г. калі і быў арганізаваны лясны аддзел. За нявялікі час існаваньня гэтага аддзелу Белдзяржгандаль накіраваў заграніцу вялікую колькасьць лясных матар'ялаў. Акты здачы тавараў сьведчаць, што якасьць лясной прадукцыі значна палепшылася: у некаторых выпадках брак не перавышае паловы проц.

Да прыкладу з накіраванага праз Ленінградзкі порт лесу з 2300 кражаў забракована толькі 6 штук.

Белдзяржгандаль прымае меры да яшчэ большага палепшаньня якасьці экспартных тавараў.

Саюз „Рабіс“—аб працы яўрэйскага дзяржаўнага тэатру.

Прэзыдыум цэнтральнага праўленьня саюзу працаўнікоў мастацтва абгаварыў даклад аб працы за год дзяржаўнага яўрэйскага тэатру.

З дасягненьняў адзначана ўзмацненьне адміністрацыйна-гаспадарчага кіраўніцтва тэатрам, павялічылася, у параўнаньні з папярэднім годам, колькасьць спэктакляў тэатру; за зімовы сэзон тэатр наводала 30000 чалавек.

Прэзыдыум ЦП саюзу адзначыў слабую арганізацыйную падрыхтоўку да гастроляў тэатру па Украіне, але разам з тым лічыць, што паездка тэатру з мастацкага боку сябе апраўдала, і што гэткія паездкі трэба рабіць і надалей.

Адзначана і тое, што дзяржаўны яўрэйскі тэатр, з прычыны адсутнасьці вольных тэатральных памяшканьняў у Менску, не змог поўнасьцю выканаць свайго вытворчага пляну.

Дзеля забесьпячэньня тэатру сучасным рэпэртуарам даручана дырэкцыі наладзіць больш шчыльную сувязь з яўрэйскімі драматургамі.

Апавяшчэньні.

— Бюро Беластоцкага зямляцтва склікае ў нядзелю, 19-га жніўня, а 7 гадзіне веч. у клюбе імя Розы Люксэнбург і Леніна (рог в. Урыцкага і К. Маркса) агульны сход землякоў Беластоцкай акругі, прысьвечаны 8-й гадавіне выезду нашага з Беластоцкай акругі.

Парадак дню:

1. Даклад.
2. Таварыскія ўспаміны.
3. Кіно з аркестрам музыкі.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

12 жніўня — канцэрт арт. І-га БДТ пры ўдзеле: Мацэлевіча, Уладамірскага, Патапава, Хераско, Зорава, Швайко, Нікалаевіча, Жыва, Шалыт.

У праграме: музыка, сольныя сьпевы, першы Беларускі вакальны квартэт, мэлёдэкламацыя, балет.

Білеты—25 і 30 кап. Пачатак а 9 гадз.

Для сяброў саюзу Белпрацасьветы ў Дзяржтэатры ставяцца два спэктаклі оперы: «Руслан і Людміла» і „Чыо-Чыо-Сан“. Папярэдні запіс на білеты з 18-8 штодзённа ў Доме Асьветы з 10 да 2 і з 6 да 9 г. в.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК

(НА 18-VIII 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—67, куп. 4—65.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—19, куп. 5—17.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—03, куп. 5—01.

Абл. 10 пр. паз. 27 году —прад. 26,12, куп. 26—02.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 122,50, куп. 120,50.

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 102—60, куп. 102—55.

ПАПРАЎКА.

У нумары 188 (2376) ад 17 жніўня г. г. у абвестцы АБ ЗАЦЬВЕРДЖАНЬНІ НОВАГА СТАТУТУ ТАВАРЫСТВА «БЕЛШЧАЦІНА» пасьля слова «акцыянэрнага» ПРАПУШЧАНА СЛОВА «ДЗЯРЖАЎНАГА».

Часова вык. абав. адк. рэд. П. ШАСТАКОЎ.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО.

МЕНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР. Маскоўская мастацкая опэра пад кір. Г. М. КАМІСАРЖЭЎСКАГА. Субота, 18 жніўня. „КАРМЭН“, опэра ў 4-х дзеях. Музыка Бізэ. Пры ўдзеле Хорынай, Бэнгард, Троіцкай, Брыгіне віча, Паўлоўскага, Сакалоўскага і Майкава. Дырыжор А. Л. Клібсон.

ЦЫРК. Сёньня вялікае цыркавое прадстаўленьне з 3-х аддзяленьняў, 15 нумароў. Бр. ЭДЭР—гімнасты, бр. СЭРЖ—лепшыя жакеі, муштроўшчык ВІЛЬСОН з яго канюшняй. Велёсыпэдысты 4 Вартаніё 4. Ў нядзелю, 19-VIII-28 г., дзённае дзіцячае прадстаўленьне. Пачатак а 2 гадз. дню.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». З аўторка 14 жніўня КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ. Пачатак а 7 гадзіне.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ. МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „ЗОЛОТОЕ РУНО“. Звыш праграмы—гастролі гумарыста-сатырыка А. Шацкага.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. Ад аўторка, 14 жніўня, БЭСТЭР КЭЙТОН у лепшай камэдыі сэзону „АПАНТАНЫ“ (як зрабіцца выведнікам). У 6 частках. Звыш праграмы—хроніка Белдзяржкіно.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». 2-я перадапошняя сэрыя 2-я „САРВІ-ГАЛАВА“. Кіно-раман у 8 частках.

ІНСТЫТУТ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

ДАВОДЗІЦЬ ДА АГУЛЬНАГА ВЕДАМА, ШТО З 1-ГА КАСТРЫЧНІКА 1928 ГОДУ

Ў Інстытуце па аддзелу Прыроды і Гаспадаркі маюцца вольныя пасады:

1. Горнага інжынэра геолёга.
2. Інжынэра гідролёга.
3. Спэцыялістага па сілікатнай кераміі.
4. Тэхніка па аддзелу застасоўнае геолёгіі.
5. Вучонага спэцыяліста батаніка.
6. Вучонага спэцыяліста па вывучэньні энэргетычных рэсурсаў.
7. Вучонага спэцыяліста хэміка тэхнолёгіі.
8. Сэкратара катэдры хэмічнае тэхнолёгіі.
9. Асьпірантскія пасады пры катэдрах: зоолёгіі, геаграфіі хэміі.

Асобы, якія жадаюць заняць пералічаныя пасады, павінны падаць заявы, з далучэньнем дакумантаў аб адукацыі, друкаваных прац, водзываў спэцыялістаў і жыцьцяпісу, у Інстытут Беларускай Культуры, Аддзел Прыроды і Гаспадаркі,

МЕНСК, РЭВАЛЮЦЫЙНАЯ 21 АД 10 ДА 1 ГАДЗІНЫ.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Картка на каня Шута А. Д., выд. Чэрвенскім РВК, кв. 997.
— Картка на каня Знак М. Ф., выд. Чэрвенскім РВК, кв. 997.
— Пасьведчаньне Пехота Д. І., выд. Бягомльскім нач. вадварэньня, кв. 997.
— Сяброўская кніжка Галавана Е. Т., выд. саюзам прац. зямлі і лесу.
— Сяброўская кніжка Вінакура З. І., выд. ЦРК.
— Мэтрычн. выпісь Мінсвіча Х. Н.
— Сяброўская кніжка № 47557 Зарэцкага Н. Р., выд. Жыткавіцкім саюзам с.-г. і лясных рабочых.
— Сяброўская кніжка № 266 ЦРК Гомана Ц.
— Пашпарт № 3115 Брэслава Л. Е., выд. Кіеўскай міліц.
— Мэтрычн. выпісь аб нарадж. Афінгендзіна Б. Л.
— Мэтрычн. выпісь аб нарадж. Зайчыка М. Г.
— Мэтрычн. выпісь аб нарадж. 1903 г. Турэцкай С. Б.
— 2 конск. карт. і пашпарт Высоцкага Н. А.
— Кааперац. кніжка Басава Б. Ш.
— Сяброўская кніжка № 137407 Бікмана М., выд. саюзам гарбарнікаў.
— Конская картка Корбута А. А., выданая Калінкав. РВК.
— Конская картка Барысенка А. Н., выданая Калінкав. РВК.
— Мэтрычная выпісь Галубіцкай Б.
— Конская картка № 298 Процька Н. Я., выд. Калінкавіцк. РВК.
— Конская картка Процька Х. Н., выд. Калінкавіцк. РВК.
— Сяброўская кніжка № 796 Века В.С., выд. Калінкавіцк. спаж. т-вам.
— Пашпарт Рачынскага Н. Б., выд. Калінкавіцкім РВК.
— Конская картка № 907 Ляўскага С. Н., выд. Калінкав. РВК.
— Кніжка спажыв. т-ва Змушко Х. Н., выд. Калінкав. спаж. т-вам.
— Лекавая кніжка № 718 Эпштэйна М.Б.
— Часовая кніжка ЦРК Будовіча М.
— Мэтрычная выпісь Прахоўніка Н.
— Мэтрычная выпісь Кацмана І. А.
— Сяброўская кніжка № 1531 «Зьвязка» Карчэўскага М.
— Кніжка № 839 с.-гаспад. т-ва Какорскага.
— Сяброўская кніжка Фрыдмана П., выданая саюзам савгандльслуж., і сяброўская кніжка ЦРК.
— Сяброўская кніжка ЦРК Руткоўскай А. А.
— Мэтрычная выпісь аб нарадж. Гольман Р. А.
— Сяброўская кніжка ЦРК Старобінскага В.
Страхавая дзіцячая кніжка Нікіфаровай Е. С.
— Кніжка спаж. т-ва Гарэліка, выданая Калінкавіцкім спаж. т-вам.
— Кніжка спаж. т-ва № 1668 Дулуба Д. П., выд. Калінк. спаж. т-вам.
— Асабовая картка № 1144 Чыгірына Л. М., выд. Калінк. РВК, кніжка спаж. т-ва, выданая Дамавов. спажыв. т-вам і кніжка с-гасп. т-ва.
— Лекавая кніжка № 2975 Барнава Г. Д., выданая Калінкав. страхкасай.
— Конская картка Савіцкага І. К., выданая Калінкав. РВК.
— Пасьведчаньне Пянько Н.С., выданае Калінкав. ТЦО Зах. чыг.
— Конская картка Баравіка С. Я., выданая Калінкав. РВК.
— Конская картка Нагрэя П.Д., выданая Слабадзкім ВВК.
— Конская картка Карпіўца С. Г., выданая Калінкав. РВК.
— Конская картка Кузьменкава Л. Н., выдана ВВК.
— Конская картка Цітаўца Е. А., выданая Калінкав. РВК.
— Конская картка Ляўскага Г. С., выданая Калінкав. РВК.
— Паявая кніжка № 529 Карасіка Б.Г., выданая Калінкав. спаж. т-вам.